

# ALUMINIJ



GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE  
IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

STEV. 12

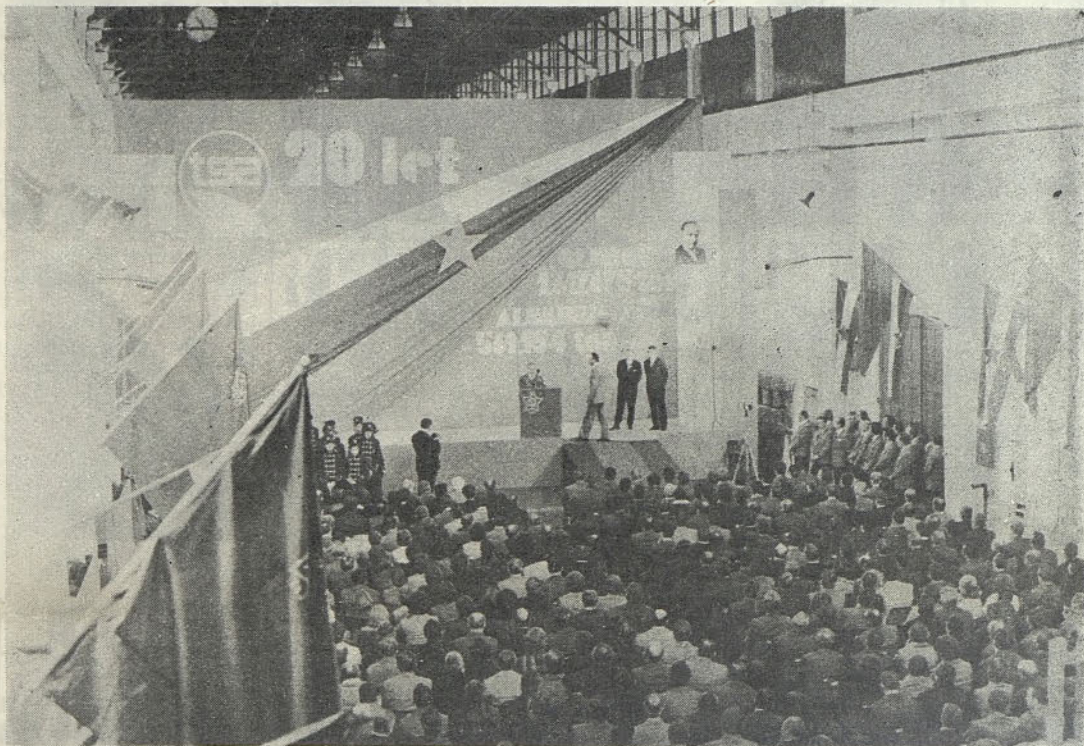
DECEMBER 1974

LETNIK XII

## ALUMINIJ

### IZ VSEBINE

- Pot revolucionarja
- 20 let obratovanja TGA
- Samoupravna delavska kontrola
- Gasilsko srečanje
- Ostali smo sami
- S proslave 20-letnice proizvodnje v tovarni
- Nova rubrika: Prejeli smo



S proslave 20. obletnice obratovanja naše tovarne — pogled na zborovalce v dvorani strojne delavnice

## metalurg

### IZ VSEBINE

- K načrtom še dobri samoupravni odnosi
- Slovo v Impolu
- Zaposlitev delovnih invalidov

Pionirji osnovne šole Kidričevo čestitajo tov. F. Leskovšku-Luki ob razglasitvi za častnega člana našega kolektiva

● SREČNO

● USPEŠNO

● ZDRAVO

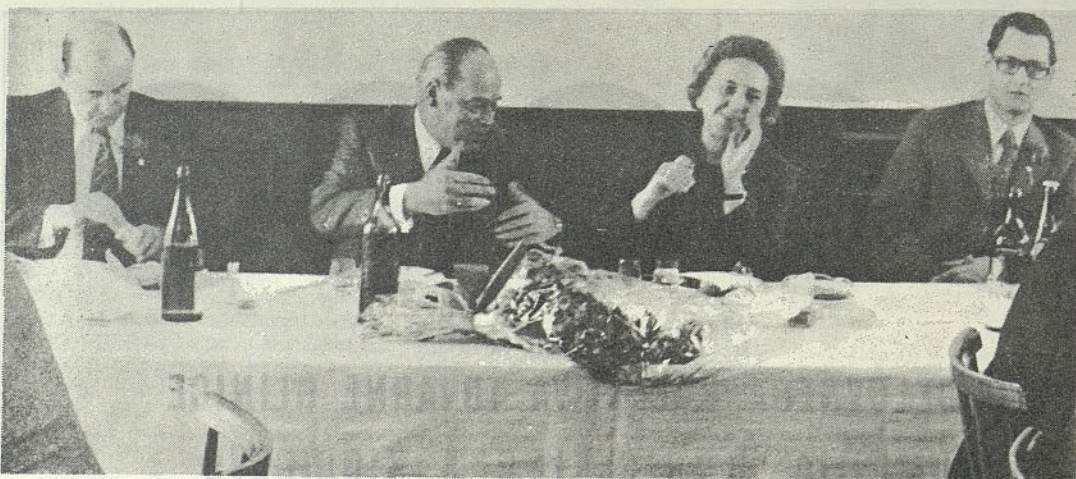
## NOVO 1975. LETO

IN PRIJETNO NOVOLETNO PRAZNOVANJE ŽELIJO

- VSEM ČLANOM DELOVNIH SKUPNOSTI TOZD IN SKUPNIH SLUŽB
- VSEM UPOKOJENCEM
- VSEM SVOJCEM NAŠIH ZAPOSLENIH IN UPOKOJENCEV

Samoupravni organi — Vodstva  
družbenopolitičnih organizacij in  
vodstvo OZD TGA Boris  
Kidrič — Uredniški odbor Aluminija





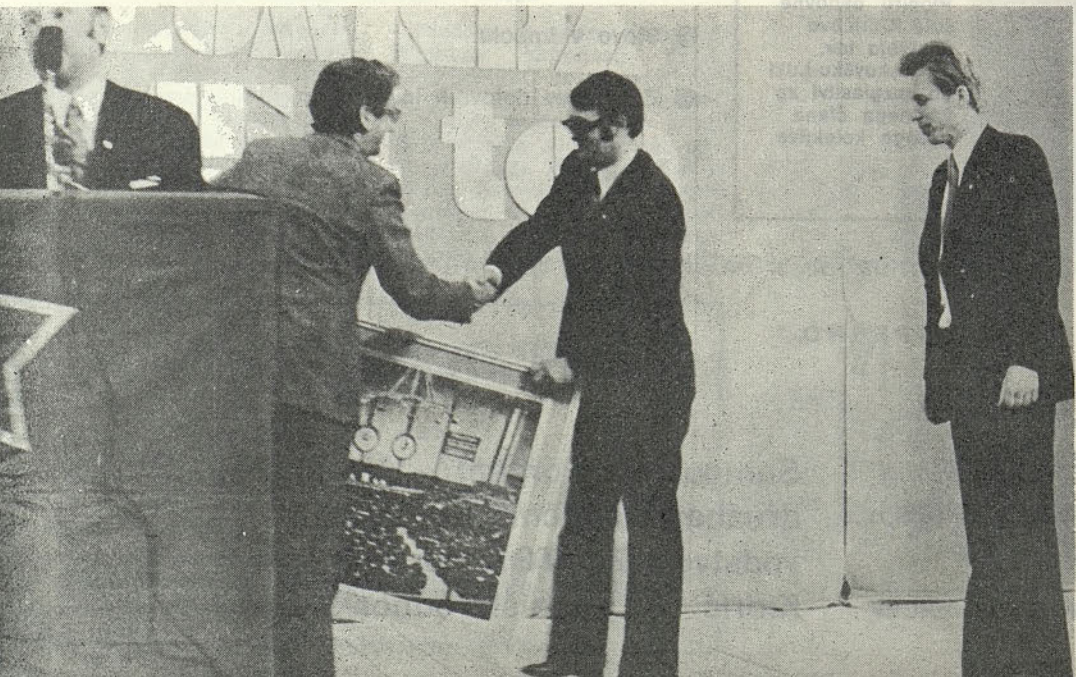
Častna gosta — Zdenka Kidrič in dr. Marijan Brecej — na naši proslavi



Med ogledovanjem razstave naših umetnikov



Pionirji iz Kidričevega čestitajo delovnemu kolektivu ob letošnjem jubileju TGA



Predsednik KS Kidričevo Anton Kosi čestita kolektivu TGA in izroča spominsko sliko predsedniku DS TGA Voji Veličkoviču

# PROSLAVA 20 - LETNICE PROIZVODNJE

V četrtek, 21. novembra je bila v hali strojnega vzdrževanja svečana proslava, posvečena dvajsetletnemu jubileju proizvodnje v TGA.

Proslave so se poleg številnih članov kolektiva udeležili tudi ugledni gostje, predstavniki republiških in občinskih forumov.

Med gostji so bili:

Franc Leskovšek-Luka, član predsedstva federacije in častni predsednik SZDL Slovenije; Zdenka Kidrič, vŕlova po pokojnem Borisu Kidriču, čigar ime nosi naša tovarna; dr. Marjan Brecej, predsednik skupščine SRS; Slavko Soršak, predstavnik CK ZKS; Jože Florjančič, predstavnik IS Slovenije; Srečko Mlinarič, predstavnik zveze sindikatov Slovenije; Jože Lončarič, član predsedstva SRS; Bojan Štajnbaher in Tila Brguljan, predstavnik Gospodarske zbornice SRS; Branko Gorjup, predsednik SO Ptuj; dr. Mitja Mrgole, podpredsednik IS SO Ptuj; Alojz Gojčič, sekretar komiteja ZKS Ptuj; Stanko Lepej, predsednik SZDL občine Ptuj; Janko Bezjak, predsednik Zveze sindikatov občine Ptuj; Janko Vogrinec, predsednik ZB občine Ptuj; Viktor Stopar in Stane Bizjak, bivša direktorja TGA; predstavnik JLA garnizije Ptuj in predstavniki poslovnih partnerjev.

Glavni direktor Milan Kračnik, dipl. ekonomist, je podal kratek oris dela skozi dvajset let.

Tovarišu Francu Leskovšku-Luki je bila podeljena listina o imenovanju za častnega člana našega kolektiva.

Proslavo je počastil s svojim govorom dr. Marjan Brecej, predsednik skupščine SRS, ki je govoril tudi pred dvajsetimi leti — ob otvoritvi naše tovarne. Tovariš predsednik je med drugim dejal:

»Vaša tovarna je odigrala v prvih povojnih letih pomembno vlogo, saj je bila takrat ena največjih tovarn v naši republiki in vodilna v aluminijški industriji v Jugoslaviji in v tem delu Evrope sploh. Tu se je utrjevalo samoupravljanje, ne samo za TGA, ampak za vso ožjo okolico.«

Poudaril je, da smo lahko ponosni na prehojeno pot, saj smo v teh dvajsetih letih bistveno izpopolnili proizvodni proces in povečali proizvodnjo glinice in aluminija, pa se utrdili kot vodeče podjetje v panogi. Nove kapacitete, ki so in še rastejo v Jugoslaviji, so tudi rezultat naših izkušenj.

Ob koncu je tovariš Brecej izrekel iskrene čestitke ob našem jubileju ter izrazil priznanje za izgradnjo stanovanjskih naselij in objektov družbenega

standarda, s čemer smo dali vzgled, kakor si delovni človek lahko zagotovi kot samoupravljalec ugodne pogoje za čim produktivnejše delo.

Predsednik SO Ptuj Branko Gorjup je izročil našemu kolektivu za dosežene uspehe plaketo skupščine občine Ptuj.

K našemu jubileju so še čestitali: predstavniki krajevne skupnosti Kidričevo in ob tej priložnosti poklonili spominsko sliko, predstavnik TOMOSA iz Kopra, pionirji OŠ Kidričevo in drugi.

Ob koncu proslave so zbrani poslali pozdravno brzojavko predsedniku republike tovarišu Josipu Brozu-Titu.

Pevski zbor DPD Svoboda Kidričevo je za zaključek zapel tri pesmi.

Po končani proslavi so predstavniki TOZD in DS Skupnih služb podelili jubilatnom — članom kolektiva — Jubilejne listine in denarne nagrade.

## OBVESTILO SAMOUPRAVLJALCEM

Seminar samoupravljancev, ki je bil spomlad, ni zajel vseh članov samoupravnih organov in je že takrat bilo predvideno, da bomo seminar ponovili v enakem obsegu, kot je bil prvi. Predvideno je bilo, da bo seminar v mesecu septembru ali mesecu oktobru, vendar je bil zaradi zasedenosti precejšnjega števila predavateljev premaknjen na poznejši čas. Želimo, da bi bil sestav predavateljev enak, kot je bil na prvem seminarju.

Predvidoma bo seminar v januarju in sicer: 9., 10. in 11. na istem kraju in z enakim programom.

O točnem datumu bodo udeleženci še pravočasno obveščeni.

IZOBRAŽEVALNI  
CENTER



# 20 LET OBRA TOVANJA TGA

## GOVOR NA PROSLAVI TEGA JUBILEJA

Spoštovane tovarišice in tovariši, člani kolektiva, cenjeni gostje, dovolite mi, da v imenu organizacije združenega dela TGA Kidričevo spregovorim nekaj besed o prehojeni poti v čast izgradnje in obratovanja naše tovarne, kakor tudi o nekaterih sedanjih problemih in naši perspektivi.

Ob 20-letnem jubileju je prav, da se spomnimo prehojene poti, iz katere lahko povzamemo, da je pred 20 leti bila končana montaža prvega dela naše tovarne. Leta 1954 smo spustili v pogon tovarno glinice in prvo halo elektroliz, katere gradnja je z večjimi prekinitvami trajala celih 11

let. S tem momentom je živo dečo zagospodarilo nad tehnološkim procesom in stroji, začele so pritekati prve tone glinice in aluminija.

Želja po napredku in razvoj tehnologije sta postavljala pred kolektiv vedno nove naloge, ki so bile izražene v pesameznih letnih in srednje-

ročnih planih in programih. Te naloge smo samoupravno sprejemali in s tem sprejemali nove obveznosti, katere nam je narekovala potreba trga in konkurenčne sposobnosti. Na ta način se je krepila materialna baza za nadaljnji razvoj, sočasno pa so bili ustvar-

jeni pogoji za hitrejši razvoj finalizacije.

Ze v letu 1958 smo pričeli pripravljati prve načrte za rekonstrukcijo in modernizacijo tovarne glinice. S spremembo tehnologije smo od prejšnjega stolpnega postopka prešli

(Nadaljevanje na 4. strani)

## Pot revolucionarja

Govoriti o človeku, borcu in junaku, ki je bil sekretar centralnega komiteja komunistične partije Slovenije vse od leta 1937 pa do konca vojne, je tako, kakor lotevati se obdelovanja zgodovine delavskega razreda, njegovega boja in revolucije na Slovenskem.

Njegovo bogato življenje, polno bojev za delavske pravice in za svobodo našega ljudstva, nas sili k temu, da ob proglasitvi tovariša Franca Leskovška-Luke za častnega člana tega kolektiva, spregovorimo tudi kronološko o tej življenjski poti velikega revolucionarja, junaka bojev in dela, pa se dotaknemo nekaterih dogodkov, ki niso dovolj znani kljub skoraj 30-letni svobodi. Pri vsem tem bomo opazili, da je bil ne samo vojskovodja in voditelj delavskih množic, temveč da je tudi občutljiv človek, ki zna prislunhiti delovnim ljudem in ki je vedno bil odkritosrčen, preprost in tovariški, kot je tudi dandanes.

Rojen 1. 1897 v Celju, kjer je zaradi gmotnih težav dokončal samo 3 razrede meščanske šole in se izučil za strugarja ter se vključil v revolucionarno delo že kot petnajstletni vajenec, to je pred 62. leti. Prepotuje Avstrijo, Češko, Poljsko in Nemčijo ter se seznanja z življenjem delavcev in z borbo delavskih gibanj v teh državah. Vojna vihra ga zajame pri 17. letih, znajde se na bojiščih in po končani vojni se bori še naprej v vrstah koroških prostovoljcev za severno mejo. Razočaran zaradi krivičnih meja se vrne v tovarno k strojem.

Kjerkoli je delal, se je boril za pravice delavcev, povsod je organiziral stavke s smotrom borbe proti nesramnemu izkoriščanju delavcev in nevzdržnim razmeram, ki so vladale v takratnih tovarnah.

Leta 1926 postane član komunistične partije Jugoslavije. Sodelavci — kovinarji ga zaradi požrtvovalnosti, odločnosti in organizacijskih sposobnosti izberejo za tajnika zveze kovinarskih delavcev. To je bilo leta 1934 in obenem slovo od strojev, saj se je od takrat naprej ves posvetil političnemu delovanju med delavstvom. Nepolno leto zatem je tovariš Leskovšek izvoljen v politični biro CK KPJ.

V tem času so organizirane velike stavke v Trbovljah, Jesenicah, Celju in drugod in med voditelji teh stavk je bil vedno tov. Leskovšek. Zaradi tega je bil večkrat aretiran. Kako je bil že takrat priljubljen, nam priča naslednji dogodek:

V Celju je bil leta 1935 zlet »SVOBODA«, to je delavskoprosvetnih društev Slovenije. Zbrala se je velika množica ljudi iz vse Slovenije. Vrstili so se socialdemokratski govorniki — demagogi, množica pa je ves čas zahtevala, naj nehajo in naj vendar že začne govoriti tovariš Leskovšek kot mrekaljeni revolucionar in jim nalije čistega vina — resnico!

Storil je svojo dolžnost in je nalogo opravil temeljito kot vedno. Čeravno je vedel da bo imel po končanem govoru težave s takratno oblastjo.

Spomladi 1937. leta je bil ustanovni kongres KP Slovenije na Cebinah in nien prvi sekretar CK ie postal delavec — strugar Franc Leskovšek-Luka. To je bilo veliko zaupanje partije ki je zgovorno pričalo o tem, kako ie že takrat bila pot velikega revolucionarja načrtana in zapisana z velikimi črkami v zgodovini delavskega gibanja Slovenije. Pod vodstvom tovariša Leskovška se začne utrievanje KP Slovenije in odločne priprave za spopad z novo močastjo, ki se ie pripravljala, da uniči ves civilizirani svet — s fašizmom. 1940. leta se mora umakniti v ilegalo. Zadrževal se ie v Tacnu in po njegovi zasluzi pride tam tudi do državne partijske konference.

Okupacijo Jugoslavije po fašističnih hordah je dočakala KPJ pripravljena in edina, ki je tudi takoj pričela z organiziranjem množic in vseh naprednih sil v borbi proti okupatorju.

Ze aprila je ustanovljena OF, pri kateri je bil zadolžen tovariš Leskovšek za vojni komite. Po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo je ustanovljeno glavno poveljstvo slovenskih partizanov in za poveljnika izbran prekaljeni delavski voditelj Franc Leskovšek. Na tem položaju je bil vse do leta 1942, ko ga je partija poklicala na novo dolžnost, da se posveti političnemu delu v NOB. Tisto leto postane še član vrhovnega štaba NOV in partizanskih odredov Jugoslavije. Pozneje član AVNOJ in SNOS. Prizadeval si je povsod biti nenehno v stiku z revolucionarji in borci na vseh območjih Slovenije in aktivisti NOB.

O njegovi priljubljenosti med borci in vplivnosti njegove osebnosti priča naslednji dogodek:

Po kapitulaciji Italije je prišel tovariš Leskovšek s svojo zvesto patrolo na Primorsko in je imel govor Vojkovi brigadi, katere se je prišla trenutna malodušnost zaradi neuspehov in pretrpljenih porazov.

lektiv na Dravskem polju. Kako je to dosegel, tudi sam nam mlajšim prav lepo opiše v spominskem »Almanahu« v sestavku »Spominski drobci o začetku izgradnje tovarne glinice in aluminija v Kidričevem«.

Mi pa smo mu hvaležni in veseli obenem, da ga nismo razočarali, v preteklih 20 letih gospodarili in proizvajali, pa se učili na vzgledih revolucionarjev in voditeljev delavskega razreda, med katerimi zavzema častno mesto tovariš LUKA. Med tem časom, ko smo mi gradili tovarno in samoupravne odnose ter proizvajali aluminij, pa se nadaljuje pot revolucionarja v okviru krepitve ljudske oblasti v Jugoslaviji in nadaljevanja revolucije delavskega razreda kot edinega poklicanega, da privede do popolne svobode in brezrazredne družbe, kjer ne bo izkoriščanja.

Našel bi samo nekaj od teh vodilnih dolžnosti, ki sta mu jih zaupala KPJ in tovariš Tito: minister težke industrije FLRJ, podpredsednik zvezne skupščine in zvezni poslanec od 1945



Predsednik DS TGA Vojo Veličkovič izroča listino častnega člana našega kolektiva tovarišu Francu Leskovšku-Luki

Ze med samim govorom borcem se je opazilo, da žarijo oči borcem čisto drugače in da so dobili vrnjeno zaupanje vase in v svojo borbo; tako je pojava in beseda tovariša Luke zopet obudila borbeni duh v brigadi, ki je pozneje šla iz zmage v zmago. Dejstvo je, da je bil tovariš Leskovšek-Luka vedno tam, kjer je bilo najtežje. To zatrjujejo borci povsod, posebno pa tisti, ki so se z njim vojskovali.

Lik borca in heroja, obenem pa preprostega tovariša, pripravljenega vedno in povsod pomagati, je obdržal tovariš Leskovšek tudi po končani osvobodilni vojni in revoluciji, čeravno se je znašel na visokih vodilnih položajih v Sloveniji in Jugoslaviji.

1945. leta je v funkciji ministra za industrijo in rudarstvo Slovenije posvetil največjo skrb obnovi in razvoju industrije ter tudi direktno pripomogel, da danes živi in proizvaja naš ko-

—1963, član izvršnega komiteja CK KPJ in CK ZKS. Bil je predsednik zveze borcev Slovenije in podpredsednik ZB Jugoslavije, član zveznega odbora NF in glavnega odbora OF, pozneje SZDL, član CK KPS in ZKS od 1937 do 1968, član CK ZKJ od 1940 do 1969, častni ie predsednik SZDL Slovenije in član sveta federacije. Tovariš Tito, partija in narod so ga nagraaili za življenjsko pot z nešteti priznanji in odlikovanji, kot so junak borbe, junak socialističnega dela; poleg drugih visokih odlikovanj je prejel tudi mnoga odlikovanja drugih držav.

Tem priznanjem se pridružujemo danes tudi mi z našim skromnim, vendar od srca podanim priznanjem za zasluge pri izgradnji te tovarne z izvolitvijo za častnega člana kolektiva tovarne glinice in aluminija Boris Kidrič v Kidričevem.

Z željo, da bi nas večkrat in še mnoga leta počaščeval s svojimi obiski pri nas!



# 20 LET OBRAČUNOVANJA TGA

(Nadaljevanje s 3. strani)

na kontinuirani Bayerjev postopek. Na ta način smo povečali prvotno kapaciteto od 45.000 do 90.000 t. Ta faza rekonstrukcije je bila končana v letu 1967. Sočasno tej rekonstrukciji sledijo izboljšave v elektrolizi, ki omogočajo povečanje proizvodnje aluminija od 15.000 na 20.000 t. Sočasno pa se začne izgradnja druge hale elektrolize, s katero je dosežena skupna kapaciteta 42.000 t aluminija v letu 1963.

Med tem časom je bila v letu 1958 zgrajena tudi tovarna anodne mase, s čimer je bila zaokrožena osnovna investicija.

Vse do danes sledijo številne manjše in večje modernizacije, ki omogočajo sedanjo proizvodnjo 125.000 t glinice in 45.000 t aluminija.

Razen za modernizacijo in tehnološki napredek je največja skrb v vseh letih obstoja bila usmerjena v dobrobit delovnega človeka, razvoja kraja in krajevnih skupnosti, v katerih delujejo in živijo naši delavci. Odraz tega je urejeno naselje v Kidričevem, stanovanjske soseske v Ptujju ter rekreacijski center v Crikvenici in Kidričevem. Od 1900-članskega kolektiva živijo v stanovanjih naše organizacije združenega dela 504 družine, več kot 200 družin naših delavcev pa je s pomočjo sredstev stanovanjskega sklada ter bančnih kreditov zgradilo lastna stanovanja. Številnim krajevnim skupnostim je delovni kolektiv pomagal s sredstvi in usmerjeno akcijo pri urejanju najbolj perečih problemov; predvsem so to krajevne investicije v komunalno ureditev in izgradnjo družbenih domov, šol, vrtec in bolnišnice. V tem se je vseskozi kazala zavest naših delavcev, tako za urejanje problemov znotraj delovne organizacije, kakor tudi v okviru družbenopolitičnih in teritorialnih skupnosti.

Še posebej želim omeniti tudi napredek v celotnem času obratovanja, napredek, ki je bil napravljen pri izobraževanju naših delovnih ljudi, ne le s štipendijsko politiko, temveč predvsem z omogočanjem izpopolnitve po tovarniškem izobraževalnem centru. Taka politika do kadrov je omogočala napredek slehernemu delavcu, ki se je hotel dopolnilno izobraževati. Spreminjanje kadrovske strukture, predvsem z vzgojo lastnih kadrov, je predstavljalo garancijo za realizacijo politike gospodarjenja ter samoupravnega in političnega delovanja, katerega končni odraz je sedanja stopnja razvitosti delovne organizacije in njena materialna baza za sedanje poslovanje in razvoj.

Pravilen odnos do samoupravljanja in aktivno politično delovanje v celotni zgodovini podjetja je doživelo svojo končno obliko v neposrednem samoupravnem uveljavljanju proizvajalcev po določilih no-

ve ustave in ob izvajanju politike ZK SRS in Jugoslavije, kakor tudi ob izvajanju politike drugih družbenopolitičnih organizacij, predvsem sindikata.

Proces prehoda na TOZD se je začel že v začetku leta 1972 in je danes TGA kot OZD sestavljena iz 4 TOZD in skupnih služb.

TOZD so: tovarna glinice, tovarna aluminija, vzdrževalni obrati in promet. Na tem področju še niso realizirane vse naloge, ki nam jih narekuje ustava in ZK, vendar menim, da so nam TOZD zaživele. Potrebno pa je še nadalje izpopolniti sistem neposrednega odločanja v TOZD o celotnem gospodarskem dogajanju na področju ustvarjanja in delitve dohodka. Za doseg teh ciljev so angažirane tako strokovne službe, kakor tudi družbenopolitične organizacije,

nje razvitih dežel. Tako visoka razvojna stopnja potrošnje aluminija v Sloveniji pa zahteva pri 9 do 10 odst. letni rasti velike dodatne količine metala, katerega pa že v letošnjem letu nimamo na razpolago v zadostnih količinah.

Sočasno z razvojem kapacitet v TGA Kidričevo se je razvila močna proizvodnja alulfata v Kemični tovarni Moste, proizvodnja glinice pa je omogočila tudi ugoden razvoj proizvodnje korunda in Rušah. Tudi v širšem jugoslovanskem prostoru je za proizvodnjo alulfata ter za proizvodnjo proti ognju odpornih materialov, porcelana in stekla in za nekatere druge potrebe izključno uporabljen al. hidrat in glinica, proizvedena v naši OZD.

Mnogo večja in širša pa je povezanost TGA s poslovnimi partnerji na področju al. metala. Že ob samem nastanku elektroliz se začnejo močno razvijati predelovalne kapacitete na področju valjanih, pre-

Od navedene skupne količine aluminij metala odpade na livarniške legure 34.000 t, na prešane, valjane in vlečene proizvode pa 82.000 t.

Pri sestavljanju metalne bilance za razvoj do leta 1980 smo upoštevali predvsem interes naših poslovnih partnerjev, ki pa ga ni mogoče pokriti iz drugih virov v Jugoslaviji.

Navedeno jasno prikazuje stopnjo razvitosti predelave nasploh v primerjavi s primarnimi kapacitetami, kar prikazuje trend nadaljnega razvoja aluminijske industrije.

Osnovni problem hitrejšega razvoja baze je pogojen z razrešitvijo vrste bistvenih vprašanj, ki pogojujejo nadaljnji razvoj kapacitet v naši delovni organizaciji in s tem skladnejši razvoj med nadaljnjo izgradnjo kapacitet v smeri predelave s primarnimi kapacitetami. To so predvsem vprašanja energetike, tako po količini in ceni, kakor tudi vrsta sistemskih vprašanj, ki zavratalno delujejo na hitrejši raz-

mnogo višje cene za določene surovine, kot so elektrika, petrolkoks in mazut, kot jih poznajo v drugih deželah.

Navedeni problemi cenovnih neusklajenosti in nerešena sistemska vprašanja dejansko delujejo negativno na reproduktivno sposobnost te industrije in na njeno konkurenčnost.

Z združitvijo TGA in IM-POL v sestavljeno organizacijo je naše gospodarstvo, predvsem pa tisti del industrije, ki je vezan na aluminij v kakršnikoli obliki, dobil čvrsto osnovo za hitrejši in skladnejši razvoj te dejavnosti. Glede na veliko število delovnih organizacij, ki se ukvarjajo in planirajo lasten razvoj ali razvoj posameznih svojih obratov in TOZD v smeri aluminija, je nujno potrebno nadaljevati z nadaljnjim povezovanjem teh v sestavljeno organizacijo, odnosno urejati dolgoročno medsebojna razmerja v okviru samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja. Takšno samoupravno dogovarjanje mora zagotoviti večje usklajevanje in usmerjanje razvoja proizvodnje, predelave in prometa aluminija ter proizvodov na bazi aluminija.

Nadaljnje povezovanje in samoupravno sporazumevanje bi omogočilo boljše konkretizacijo skupne politike razvoja, ob upoštevanju celotnih slovenskih in jugoslovanskih potreb po aluminiju in njegovih proizvodnih, kakor tudi hitrejšo vključevanje v mednarodno delitev dela — ne z izvozom surovine, temveč z delom visoko oplemenitenih proizvodov.

Skupno nastopanje in aktivna vloga pri kreiranju ekonomske politike ter povezovanje z drugimi asociacijami doma in v inozemstvu bi zagotovili večje ekonomske efekte in skladnejši razvoj. Večji obseg znanstvenoraziskovalnega dela pa bi omogočil ne samo boljše tehnološke rešitve, temveč širšo vertikalno povezanost v smeri finalizacije in večjega obsega vložnega dela. Tak pristop k sodelovanju med TGA in poslovnimi partnerji bo predstavljal nadaljevanje 20-letnih naporov pri izgradnji močne slovenske in jugoslovanske aluminijske industrije.

Spoštovane tovarišice in tovariši, dovolite mi, da še enkrat s tega mesta čestitam delovnemu kolektivu k 20-letnemu jubileju in se zahvalim za vso dosedanje sodelovanje članom delovne skupnosti, kakor tudi poslovnim partnerjem, pa predstavnikom družbenopolitičnih in samoupravnih asociacij, ki so v tem obdobju sodelovale z nami in na kakršenkoli način prispevale k napredku proizvodnje in medsebojnih socialističnih odnosov.

Vsem poslovnim partnerjem, predstavnikom družbenopolitičnih organizacij in drugim povabljenim gostom se zahvaljujem, da so s svojo prisotnostjo doprinesli k večji svečanosti naše proslave 20-letnice obratovanja tovarne in samoupravnega delovanja.

Obenem želim, da bi se kot gostje na današnji proslavi dobro počutili med nami.

Glavni direktor  
Milan Krajnik, dipl. oec.



Naši gostje na svečani proslavi 20-letnice obratovanja naše tovarne

predvsem še sindikat in ZK. Delo pri dokončnem oblikovanju ustavnih dopolnil je neprestano prisotno, s tem pa je tudi institucionalna oblika naših TOZD iz meseca v mesec popolnejša.

Pri ocenjevanju sedanjega stanja in bodočega razvoja TGA v Kidričevem lahko ugotovimo naslednje značilnosti:

Zahvaljujoč dejstvu, da smo Slovenci že v letu 1954 dobili novozgrajene kapacitete za proizvodnjo aluminija in glinice, je razvoj predelovalne industrije in dela kemije, vezane na ti dve surovini, raste hitreje kot v ostalih republikah. To nam dokazujejo podatki, da je potrošnja aluminija v Sloveniji na nivoju industrijsko razvitih dežel, medtem ko koncem lanskega leta potrošnja aluminija po prebivalstvu v Jugoslaviji dosega komaj 25 odst. svetovne potroš-

šanih, stiskanih in vlečenih proizvodov, kakor tudi na področju izgradnje livarniških kapacitet. Vedno bolj se širi uporaba al. izdelkov v gradbeništvu, avtomobilski industriji, el. industriji, industriji gospodinjstve opreme, embalažni industriji, pohištveni industriji in drugih panogah gospodarstva. To še posebej dokazuje podatek, da se samo v naši republiki ukvarja z nadaljnjo predelavo aluminija 70 delovnih organizacij, ki potrošijo letno od 100 do 45.000 t aluminija ali skupno cca 60.000 t znašajo livarniške potrebe okrog 15.000 t, ostalo pa so valjani, prešani in vlečeni proizvodi. Na osnovi svojih planov in programov razvoja potrebujejo naši poslovni partnerji do leta 1980 naslednje količine izdelkov:

— glinica in al. hidrat 30.000 t  
— aluminij, metal in legure 126.000 t

voj. Ker gre v našem primeru za tako vrsto dejavnosti, katere razvoj ni le odraz želja in potreb naše delovne organizacije, temveč predvsem širših potreb gospodarstva, to dejansko pomeni, da je potrebno v srednjeročnih programih zavestno, po vseh gospodarskih in političnih subjektih, opredeliti cilje in politiko do razvoja aluminijske industrije in s tem tudi do našega kolektiva ter ji dati takšen ekonomski položaj, ki ji v gospodarstvu države in republike pripada glede na potrebe in možnosti za razvoj.

Osnovni problem je dejansko vprašanje energetike, tako po količini, ki bo v perspektivi razpoložljiva za aluminij, kakor tudi glede cen in virov finansiranja. V okviru sistemskih rešitev bi omenil predvsem močan zaviralni faktor razvoja in politiki depresiranih domačih cen, plačevanja carin in taks na surovine, s katerimi doma ne razpolagamo ter



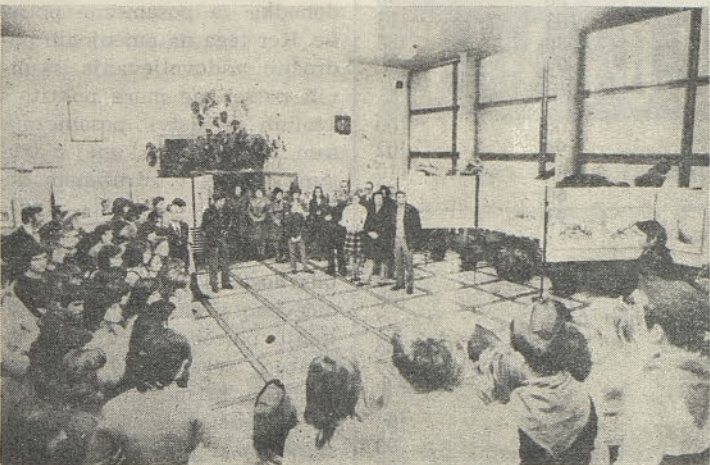
# ŠE O PROSLAVI, PA...



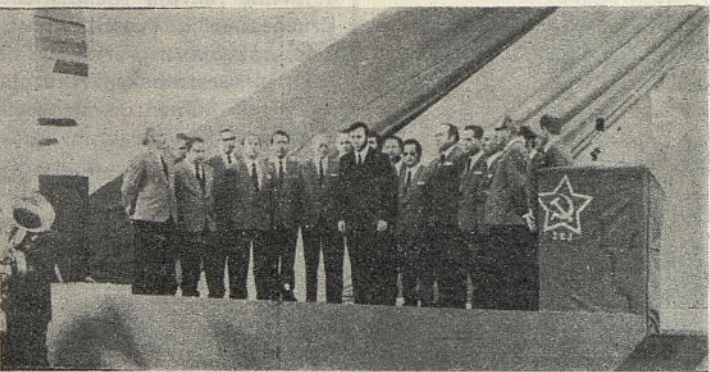
Množica zborovalcev na naši proslavi v strojni delavnici



Gostje na proslavi naše 20. obletnice



Razstava umetnika Julija Ošlovnika je bila prenešana iz naše tovarne v osnovno šolo — za krajanje Kidričevega



Pevski zbor Svobode Kidričevo na naši proslavi



Pogovor s štipendisti v TGA Kidričevo

Z ZASEDANJ DELAVSKEGA SVETA TGA

## Sanacijski program za obrat družbene prehrane

V novembru so bila tri zasedanja delavskega sveta. Sedmo redno zasedanje je bilo 5. novembra, 20. novembra pa sta bila izredno zasedanje in svečana seja delavskega sveta TGA.

### — Samoupravni sporazum o združevanju sredstev

Po določilih Samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo TGA so strokovne službe pripravile osnutek Samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev. Delavski svet TGA je dal pobudo za sprejem tega sporazuma.

### — Pritožba proti dodelitvi stanovanja

Zahtevek za preizkus sklepa (pritožbo), katerega je vložil Maks Fijačko proti dodelitvi stanovanja Ivanu Kamplu, je delavski svet zavrnil. Delavski svet je nadalje sprejel priporočilo svetu za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje, da pripravi predlog za dodelitev stanovanja Maksu Fijačku v skladu z določili 8. člena pravilnika o dodeljevanju stanovanj tako, da bi mu dodelili prvo prosto stanovanje v Ptuj, ki je zanj primerno.

### — Rudi Belšak — pritožba

Delavski svet TGA je ponovno razpravljal o pritožbi Rudija Belšaka; ta je vložil pritožbo na delavski svet 26. januarja 1974 in v njej zahteva v zvezi s svojim predlogom za rekonstrukcijo elektroliz (tega je posredoval 3. julija 1973 komisiji za tehnične izboljšave) naslednje:

- da delavski svet TGA zadevo pospeši,
- da prepove izvajanje poizkusov njegovih predloženih racionalizacij brez njegove privolitve pod nadzorstvom Milana Tropa, dipl. ing., dokler ne bodo ocenjeni in ne bo končan ves potreben predlagalni ali predhodni postopek,
- da zamenja člana komisije, ki je njegove predloge prevzel za svoje in jih začel v praksi preizkušati, pa da proti njemu ukrepa. Ta del pritožbe je DS TGA zavrnil.

V zvezi z zahtevo, navedeno v tej pritožbi, »da delavski svet TGA ukrepa dosledno po pravilniku o tehničnih izboljšavah z dne 25. marca 1966«, naroča delavski svet TGA komisiji za tehnične izboljšave, da nadaljuje z delom in obravnava predlog Rudija Belšaka za rekonstrukcijo elektroliz z dne 3. julija 1973 v skladu s pravilnikom o tehničnih izboljšavah, pa da o tem poroča delavskemu svetu.

Delavski svet TGA je ugotovil, da je Rudi Belšak izjavil:

— da je bila podjetju storjena škoda s tem, ker ni bil pravočasno obravnavan njegov predlog za rekonstrukcijo elektrolize in,

— da si je njegov predlog prisvojila druga oseba in ga vzela za svojega, umaknil.

Delavski svet TGA je s tem ugotovil, da je s tem sklepom pritožba Rudija Belšaka v TGA dokončno rešena in je naročil glavnemu direktorju, da ga s to odločitvijo seznanji z obrazloženo odločbo.

### — Polletno poročilo SVD

Delavski svet TGA se je seznanil s šestmesečnim poročilom službe varstva pri delu in sklenil, da je v bodoče potrebno poročila službe varnosti pri delu pripravljati ločeno po TOZD in da služba varnosti pri delu poda poročilo o tem, kaj je v preteklem obdobju

tor 14. junija 1974 in podal konkreten predlog za rešitev problematike v zvezi z obratom družbene prehrane.

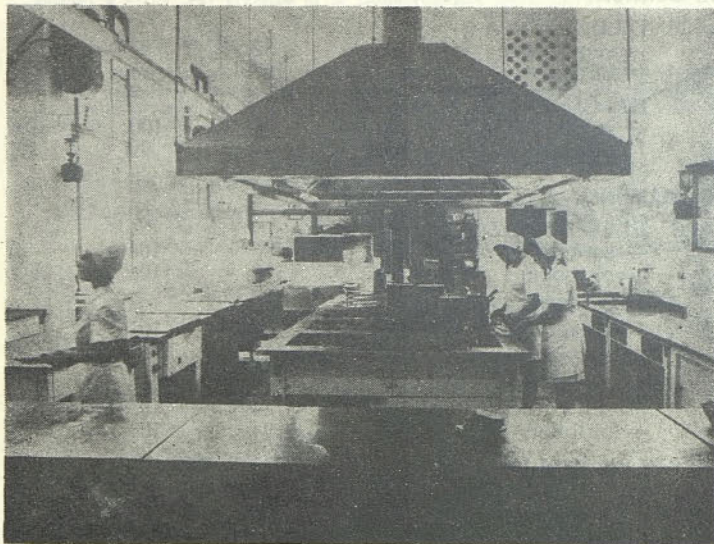
Delavski svet TGA je na tej seji odobril brezplačno koriščenje dvorane v obratu družbene prehrane osnovni organizaciji RK TGA Kidričevo — za organizacijo proslave krvodajalskega aktiva in za izvedbo občnega zbora.

### IZREDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA TGA

Na tej seji je delavski svet TGA sprejel sklep o razpisu volitev v samoupravne interesne skupnosti in organe TOZD ter nadomestnih volitev v organe TOZD in TGA ter delegacije v zbor združenega dela SO Ptuj.

### SVEČANA SEJA DELAVSKEGA SVETA

Ob 20. obletnici proizvodnje naše delovne organizacije je



Naša kuhinja

nauredila in kaj bo v bodoče naredila glede varstva pri delu.

### — Sanacijski program obrata družbene prehrane

Delavski svet TGA ni sprejel predloga sveta za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje ter osnovne organizacije sindikata za imenovanje občasne komisije za pripravo sanacijskega programa obrata družbene prehrane, ampak sklenil, da sindikalna organizacija skliče do 15. novembra 1974 sestanek, na katerem naj razpravlja o sanacijskem programu obrata družbene prehrane; tega je pripravil splošni sek-

čila 20. novembra 1974 ob 11. uri svečana seja delavskega sveta TGA.

Na tej seji je delavski svet TGA imenoval Franca Leskovška-Luko za častnega člana kolektiva zaradi zaslug pri izgradnji Kidričevega.

Sklenil je tudi, da bo listična častnega člana izročena tov. Leskovšku na dan svečane proslave 21. novembra 1974.

Delavski svet je nadalje sklenil, da bo dodeljena jubilejna listina vsem članom OZD, ki so v letošnjem letu dopolnili 10 ali 20 let delovne dobe — skupno z denarno nagrado, določeno s samoupravnim sporazumom.

K.n.



# Kako smo poslovali?

Iz tabel I. in II. je razvidno, kako smo poslovali novembra 1974 in v času od I. do XI. 1974.

Indeks 1974/1973 prikazuje odnos dosežene proizvodnje nasproti enakemu obdobju lanskega leta.

## I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKS FIZIČNEGA OBSEGA

Obrat — mesec	Plan	Doseženo		
		v mesecu	kumulat.	1974/73
<b>A. GLINICA</b>				
1. IZLUŽENO:				
— oktober	100	107	95	97
— november	100	107	96	97
2. KALCINIRANO:				
— oktober	100	94	99	101
— november	100	91	98	102
<b>B. ALUMINIJ</b>				
3. ELEKTROLIZA A:				
— oktober	100	109	106	100
— november	100	106	106	112
4. ELEKTROLIZA B:				
— oktober	100	111	104	104
— november	100	112	105	104
5. ELEKTROLIZA B 12-P:				
— oktober	100	94	103	89
— november	100	106	103	89
6. ELEKTROLIZA B 12-S:				
— oktober	100	107	102	101
— november	100	108	102	105
7. ANODNA MASA:				
— oktober	100	117	99	194
— november	100	168	103	188

Iz tabel I. in II. je razvidno, kako smo poslovali v oktobru 1974 in v času od I. do X. 1974.

Indeks 1974/1973 prikazuje odnos dosežene proizvodnje nasproti enakemu obdobju lanskega leta.

## I. DINAMIKA PROIZVODNJE — INDEKS FIZIČNEGA OBSEGA

Obrat — mesec	Plan	Doseženo		
		v mesecu	kumulat.	1974/73
<b>A. GLINICA</b>				
1. IZLUŽENO:				
— september	100	82	94	96
— oktober	100	107	95	97
2. KALCINIRANO:				
— september	100	88	100	102
— oktober	100	94	99	101
<b>B. ALUMINIJ</b>				
3. ELEKTROLIZA A:				
— september	100	106	106	87
— oktober	100	109	106	100
4. ELEKTROLIZA B:				
— september	100	108	103	103
— oktober	100	111	104	104
5. ELEKTROLIZA B 12-P:				
— september	100	84	103	90
— oktober	100	94	103	89
6. ELEKTROLIZA B 12-S:				
— september	100	83	83	82
— oktober	100	100	85	83
7. LIVARNA:				
— september	100	99	101	95
— oktober	100	107	102	101
8. ANODNA MASA:				
— september	100	97	97	184
— oktober	100	117	99	194

## II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA — X/1974

Na 1 tono proizvoda	Plan	Indeks	
		oktober	I-X/1974
<b>1. Al HIDRAT — Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub></b>			
— boksit	100	100	102
— NaOH	100	113	124
— para	100	105	111
<b>2. ALUMINIJ:</b>			
HALA A:			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	92	99
— kriolit	100	167	113
— Al fluorid	100	85	88
— el. energija — kemija	100	94	95
HALA B:			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	98	103
— kriolit	100	110	110

## 6 ALUMINIJ

— Al fluorid	100	63	78
— el. energija — kemija	100	94	100
<b>HALA B 12-P:</b>			
— glinica	100	100	100
— anodni bloki	100	116	107
— kriolit	100	100	93
— Al fluorid	100	85	70
— el. energija — kemija	100	102	100
<b>HALA B 12-S:</b>			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	95	98
— kriolit	100	110	103
— Al fluorid	100	50	78
— el. energija — kemija	100	96	104

## 3. ANODNA MASA:

<b>ZA IZVOZ:</b>			
— petrol koks	100	100	100
— katranska smola	100	100	99
<b>ZA DOMAČO UPORABO:</b>			
— petrol koks	100	102	101
— katranska smola	100	94	98
— el. energija	100	83	92

## II. PRIKAZ PORABLJENIH SUROVIN NA ENOTO PROIZVODA — XI/1974

Na 1 tono proizvoda	Plan	Indeks	
		oktober	I-XI/1974

## 1. GLINICA

<b>Al HIDRAT — Al<sub>2</sub>O<sub>3</sub></b>			
— boksit	100	100	102
— NaOH	100	77	119
— para	100	102	110

## 2. ALUMINIJ:

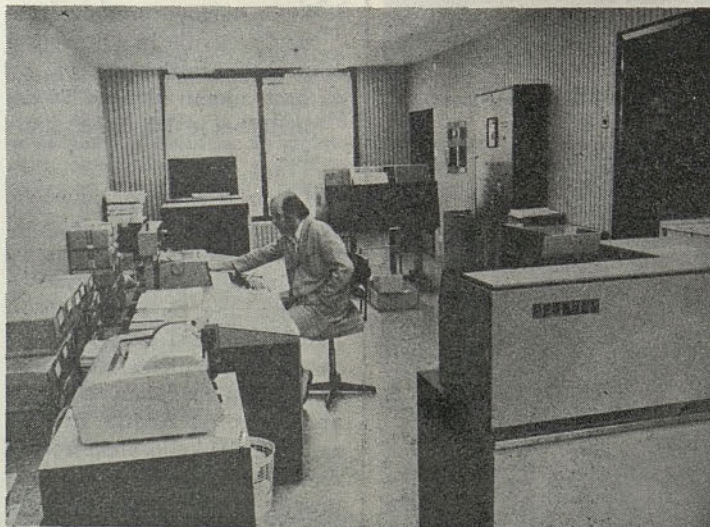
<b>HALA A:</b>			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	88	98
— kriolit	100	103	113
— alum. fluorid	100	80	88
— el. energija — kemija	100	97	96
<b>HALA B:</b>			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	94	102
— kriolit	100	80	110
— alum. fluorid	100	60	78
— el. energija — kemija	100	93	99

<b>HALA B 12-P:</b>			
— glinica	100	100	100
— anodni bloki	100	113	108
— kriolit	100	133	97
— alum. fluorid	100	20	68
— el. energija — kemija	100	92	99

<b>HALA B 12-S:</b>			
— glinica	100	100	100
— anodna masa	100	96	98
— kriolit	100	130	107
— alum. fluorid	100	65	75
— el. energija — kemija	100	100	103

## 3. ANODNA MASA:

<b>ZA IZVOZ:</b>			
— petrolkoks	100	101	101
— katranska smola	100	106	99
<b>ZA DOMAČO UPORABO:</b>			
— petrolkoks	100	101	101
— katranska smola	100	98	98
— el. energija	100	95	93



Računalnik

# USTAVA IN NE INTERESNE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Bistvo samoupravnih interesnih skupnosti ni samo v neposrednih ustavnih določilih, ki definirajo te skupnosti, ampak v celotni ustavi, posebno še v vseh istih določilih, ki opredeljujejo združeno delo in dohodek.

— **Načelo neodtujljivosti dohodka.** Socialistična družbena ureditev Socialistične republike Slovenije temelji na oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi in na odnosih med ljudmi kot svobodnimi in enakopravnimi proizvajalci in ustvarjalci, katerim delo služi izključno za zadovoljevanje njihovih lastnih in skupnih potreb.

Nihče ne sme na nikakšen način onemogočiti in ne omejevati delavca, da ne bi enakopravno z drugimi delavci odločal o svojem delu, pa o pogojih in rezultatih svojega dela.

To pomeni, da ustvarjalec dohodka sam odloča o delitvi dohodka za posamezne potrebe. Ker tega na omenjenih področjih zadovoljevanja skupnih potreb ne more pokriti s svojimi sredstvi posameznik sam, opravlja to skupaj z drugimi delavci v združenem delu.

— **Načelo vzajemnosti in solidarnosti.** To načelo je uresničevano v skupnem zagotavljanju potreb tako, da vsi solidarno, sorazmerno svojemu dohodku, prispevamo za skupne potrebe, pravice pa izkoristimo, ko je potrebno.

Vzgoja in izobraževanje, znanost in kultura so bistven dejavniki razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe. V samoupravnih interesnih skupnostih si delovni ljudje na temeljih vzajemnosti in solidarnosti s svojim živim in minulim delom zagotavljajo pravice iz socialnega zavarovanja.

— **Načelo organiziranosti v samoupravni interesni skupnosti.** Ker torej zaradi značaja teh potreb in zagotovitve socialne varnosti in nadaljnega razvoja ni možno posamično ali samo v temeljnih organizacijah združenega dela zadovoljiti teh potreb, so postale samoupravne interesne skupnosti ustavna kategorija. To hkrati pomeni, da tiste skupne potrebe, ki so že v ustavi določene, delovni ljudje zagotavljajo le v interesnih skupnostih na temelju vzajemnosti in solidarnosti.



# SAMOUPRAV- SKUPNOSTI

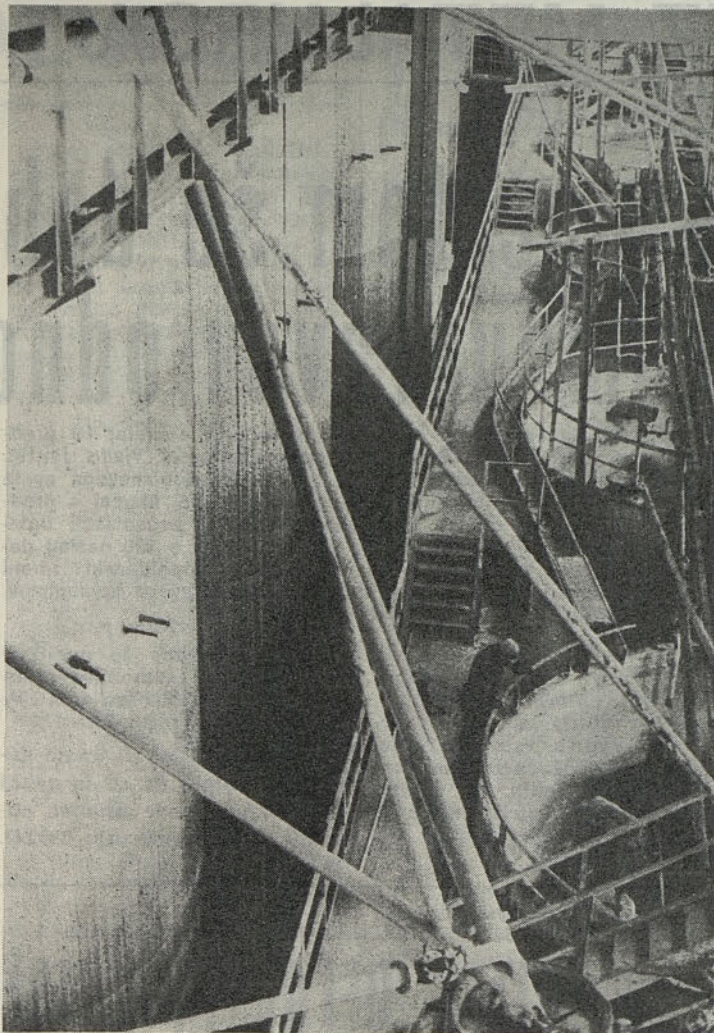
— Načelo obveznosti in načelo posebnega družbenega pomena. Zaradi izrednega pomena organiziranega in uspešnega zadovoljevanja potreb družbene reprodukcije in družbenega standarda je lahko z zakonom ali odlokom družbenopolitičnih skupnosti, ki temelji na zakonu, določeno obvezno ustanavljanje take skupnosti, ki temelji na zakonu, določi obvezno ustanavljanje take skupnosti, predvise obveznost plačevanja prispevkov v skupnost in določi obveznost združevanja samoupravnih interesov za skupno izvajanje skupnih nalog. V zadevah posebnega družbenega pomena je samoupravna interesna skupnost odgovorna za svoje delo družbenopolitični skupnosti.

— Načelo svobodne menjave dela. Po načelih svobodne menjave dela pridobivajo dohodek tudi delavci organizacij združenega dela v drugih dejavnostih, kjer delovanje tržnih zakonitosti ne more biti podlaga za uveljavljanje dela in potreb in ne podlaga za vrednotenje rezultata dela.

S svobodno menjavo je tudi ukinjena proračunska menjava na teh področjih, za katera je bilo značilno enostransko »državno« določanje proračunov za te dejavnosti.

Samoupravne interesne skupnosti so mesto, kjer se delavci različnih področij dejavnosti skupno in enakopravno dogovarjajo o vseh elementih in merilih svobodne menjave dela, na podlagi katere urejujejo svoje medsebojne odnose v izmenjavi dela, opravljajo delo in pridobivajo dohodek.

— Združeno delo kot temelj družbenoekonomskih razmerij. Samoupravljanje delavcev in delovnih ljudi neodtujljivost dohodka in prevladajoč vpliv delavcev v vseh procesih družbene reprodukcije in enovit in povezan proces, ki se v novi ustavni ureditvi izraža v vseh oblikah samoupravljanja in povezovanja delavcev v združenem delu — od temeljne organizacije združenega dela naprej in v drugih oblikah združevanja dela in sredstev.



Dekompozerji

## NEZGODE OKTOBER IN NOVEMBER

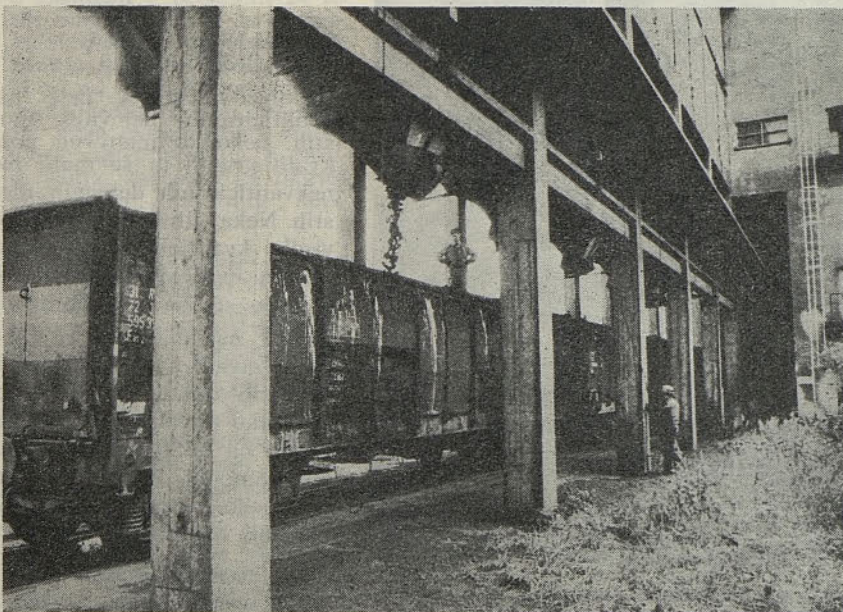
Oktober se je poškodovalo 17 delavcev

Prikaz ponesrečencev po TOZD in DS SKUPNE SLUŽBE

	na delu	na poti	skupaj
TOZD ALUMINIJ	5	1	6
TOZD GLINICA	2		2
TOZD VZDRŽEVANJE	5		5
TOZD PROMET	1	2	3
SKUPNE SLUŽBE		1	1
SKUPAJ	13	4	17

Število nezgod po vzrokih:

neprevidnost pri delu	5
stroji in strojne naprave s hibo	1
neprevidnost pri hoji	1
kršenje SVD predpisov	3
kršenje cestnoprometnih predpisov	2
otežkočen način dela	2
neurejeno delovno okolje	1
neprevidnost pri delu druge osebe	1
prometna pota	1



Nakladanje anodne mase

Oktober so poškodovali naslednji delavci:

### TOZD ALUMINIJ

1. Vlado GROBELSEK, mat. št. 3524, iz hale B, se je poškodoval 12. oktobra v času, ko so vstavili novo črpalno cev v peč, katero predhodno niso segreti. Prišlo je do eksplozije in izbruha tekoče kovine v okolico. Ob tej priložnosti je del te zadel imenovanega in ga lažje opeklo po vratu in oprsju.
2. Anton FERLEZ, mat. št. 1926, iz vodstva Aluminija, se je poškodoval 12. oktobra pri naravnavanju podstavka za odlitek; pri tem se je odliček, vpet v kleščah, zamajal in mu stisnil kazalec, sredinec in prstanec desne roke, pa mu jih lažje poškodoval.
3. Josip TRSTENJAK, mat. št. 974, iz livarne, se je poškodoval 28. oktobra, ko je livar Feliks KRANJC s kladivom izbijal šablone. Pri tem mu je spodrsnilo in s kladivom je zadel Josipa TRSTENJAKA po ramenu, kjer mu je povzročil lažjo poškodbo.
4. Ivan KAMPL, mat. št. 2837, iz elektrolize A, se je poškodoval 10. oktobra na poti z dela. S kolesom je zavil na obrezane veje, katere so ležale na cesti. Hotel se jim je izogniti, pri čemer pa je izgubil oblast nad kolesom in padel po cestišču, kjer si je lažje poškodoval zapestje in prstanec desne roke.
5. Vinko HORVAT, mat. št. 3407, se je poškodoval 30. oktobra. Zaradi neurejenega skladiščenja orodij je pri odlaganju azbestnih plošč imenovanemu eno od orodij lažje poškodovalo mezinico desne roke.
6. Marjan KERIN, mat. št. 4186, iz elektrolize A, se je poškodoval 26. oktobra pri vgašanju a. efekta s kratkim lesenim drogom. Tega ni z orodjem porinil v celico, ampak z ного. Pri tem porivanju pa je iz celice brizgnil tekoči kriolit na čevlji, ga prežgal in mu na nartnem delu leve noge povzročil lažje opekline.

### TOZD GLINICA

1. Vlado PREMŽL, mat. št. 3722, iz skupine za tekoče vzdrževanje glinice, se je ponesrečil 15. oktobra. Ponesrečenec je montiral mreže na podestu v beli filtrirnici. Pri vstavljanju mreže mu je iz utora priletel strujen lug v desno oko. Utrpel je lažjo poškodbo.
2. Jože KRAMBERGER, mat. št. 3716, iz kotlarne, se je poškodoval 10. oktobra, ko je ob koncu izmene čistil grelna telesa (žarilna) na parnem kotlu. Pri tem opravlilu je prišlo do povratnega udara vročih plinov. Ponesrečenec si je opeklo gležnja obeh nog.

### TOZD VZDRŽEVANJE

1. Bruno HOHNEC, mat. št. 3789, iz strojnega vzdrževanja, se je ponesrečil 1. oktobra pri phanju katodnega venca na elektrolitski peči s pnevmatskim kladivom; pri tem ga je kladivo udarilo po nartu desne noge in je tam utrpel lažjo poškodbo.
2. Anton MALEK, mat. št. 2104, iz gradbenega vzdrževanja, se je ponesrečil 23. oktobra. Vozil je el. voziček (Mlag), pri zaviranju se stopalka ni vrnila v prvotni položaj; zato je stopil z vozička, da bi pogledal, zakaj se je ta zataknila, pri tem pa je stopalka nenadoma popustila in ga udarila po bradi.
3. Janez HORVAT, mat. št. 3678, iz gradbenega vzdrževanja, se je 15. oktobra poškodoval pri razkladanju pragov. Pri tem mu je spodrsnilo, je padel in se udaril po kolku.
4. Emil BEGAN, mat. št. 3519, iz strojnega vzdrževanja, se je ponesrečil 21. oktobra pri montaži polža. Poškodoval si je kazalec desne roke.
5. Franc MLAKAR, mat. št. 1327, iz gradbenega vzdrževanja, je 2. oktobra razkladal oder, pri tem mu je padla železna cev na dlan desne roke in mu poškodovala hrbtno stran dlani.

### TOZD PROMET

1. Jože LAMPRET, mat. št. 3881, iz cestnega prometa, se je poškodoval 10. oktobra pri vožnji na delo. Neznani mopedist ga je zbil po cestišču. Pri padcu si je poškodoval desno ramo.
2. Jože KORPIČ, mat. št. 2582, iz transporta, se je ponesrečil 14. oktobra. Peljal se je z mopedom na delo. V naselju Kidričevo je s stranske ceste pripeljal kolesar; pri tem je prišlo do neizogibnega trčenja. Ponesrečenec si je poškodoval glavo.
3. Anton PEINKIHER, mat. št. 3121, iz železniškega prometa, se je poškodoval 23. oktobra. Opravljal je premik železniških vagonov. Stal je na mestu, odkoder se zavira vagon; med tem je vodja skupine odpel vagon od stroja, kar je kasneje bil vzrok, da se je vagon zaletel v stroj. Pri trčenju si je ponesrečenec poškodoval levo roko.

### DS SKUPNE SLUŽBE

1. Otilija MAJČEN, mat. št. 3909, iz DS skupne službe, se je ponesrečila 25. oktobra. Peljala se je s kolesom z dela domov. Pri sestopu s kolesa je stopila na kamen, pri tem pa si poškodovala levo nogo v gležnju.

Novembra se je poškodovalo 9 delavcev.

Prikaz ponesrečencev po TOZD in DS SKUPNE SLUŽBE

	na delu	na poti	skupaj
TOZD ALUMINIJ	4		4
TOZD VZDRŽEVANJE	2	2	4
DS SKUPNE SLUŽBE	1		1
SKUPAJ:	7	2	9

Število nezgod po vzrokih:

neprevidnost pri delu	5
kršenje SVD predpisov	2
prometna pota	2

Novembra so se poškodovali naslednji delavci:

### TOZD ALUMINIJ

1. Franc KRANJC, mat. št. 983, iz livarne, se je ponesrečil 15. novembra pri ročnem prekladanju grude silicija. Pri tem je stopil na eno od grud, na kateri mu je spodrsnilo in ko je lovil ravnotežje, je s kolkom zadel ob železno posodo; utrpel je lažjo poškodbo.
2. Ciril HORVAT, mat. št. 3016, iz livarne, se je poškodoval 3. novembra pri premeščanju 20 kg odlitkov s kleščami. Pri tem mu je eden od njih izpadel iz klešč na palec leve noge, kjer je utrpel lažjo poškodbo.
3. Janez PULKO, mat. št. 517, iz livarne, se je poškodoval 25. novembra; pri pregledovanju odlitkov  $\phi$  120 mm mu je železna noga dostavne mize stisnila palec desne noge, kjer je utrpel lažjo poškodbo.
4. Janez KRISTOVIČ, mat. št. 1320, iz elektrolize A, se je ponesrečil 14. novembra pri prestavljanju lesenega zaboja z orodjem; na zaboju so ležale sirkove metle in železno sekalo, to je padlo z zaboja in imenovanemu lažje poškodovalo stopalo desne noge.

### TOZD VZDRŽEVANJE

1. Ivan MESARIČ, mat. št. 1371, iz strojnega vzdrževanja, se je ponesrečil 14. novembra pri menjavanju ležajev na črpalci. V levo oko mu je padel lužni tujek. Utrpel je lažjo poškodbo.
2. Marjan AUBELJ, mat. št. 3911, iz elektro vzdrževanja, se je poškodoval 27. novembra pri vrtnanju stropa. V oko mu je padel tujek, pri tem pa je utrpel lažjo poškodbo.
3. Ludvik ARNUS, mat. št. 1799, iz gradbenega vzdrževanja, se je ponesrečil 25. novembra. Peljal se je proti domu, pri vožnji je pod kolo skočila mačka, zaradi tega je padel in si poškodoval levo ramo.
4. Feliks MURŠEC, mat. št. 2945, iz elektro vzdrževanja, se je ponesrečil 4. novembra. Na poti v službo je tekkel po stopnicah, pri tem mu je spodrsnilo, padel je in si poškodoval nogo.

### DS SKUPNE SLUŽBE

1. Jože VUČKOVIČ, mat. št. 2374, iz prodajnega skladišča, se je ponesrečil 25. novembra. Zlagal je aluminijaste hlebčke v skladovnico. Mimo je pripeljal voznik el. vozička in ga stisnil s pomično mizo ob skladovnico. Poškodoval si je desno nogo pod kolonom.





Iz IMPOLA — tovariš FRANC ŠETINC v novi valjarni

Iz IMPOLA Slovenska Bistrica

## K načrtom še dobri samoupravni odnosi

V petek, 6. decembra sta obiskala naš kolektiv sekretar IO predsedstva CK ZKS Franc Šetinc in njegov namestnik Vlado Janžič. Gosta je spremljal Slavko Soršak, sekretar medobčinskega sveta ZKS za mariborsko območje. Najprej so si gostje, skupaj s predstavnikmi skupščine občine in družbenopolitičnih organizacij ogledali halo nove valjarne, nato pa so se pogovarjali s 130 našimi delavci. Razprave so se udeležili zaposleni v dopoldanski izmeni valjarne, predsedniki TOZD in služb, sindikata, zveze komunistov, mladine, TGA Kidričevo in združenega podjetja.

Pogovarjali so se o uveljavljanju nove ustave in samoupravnih odnosih, gospodarjenju, protiinflacijskih prizadevanjih, kadrih, razvoju, informiranju, družbenem standardu, integracijskih in drugih vprašanjih. Tovariš Šetinc je med poročanjem vprašal na-

vzoče: »Ali smo že prešli v uveljavljanju samouprave organizacije združenega dela IMPOL dalje od formalnosti?«

Zanimal se je, ali imajo delavci občutek, da se je nekaj premaknilo glede njihove oblasti — po formiranju TOZD.

K razgovoru so se priglašali delavci iz proizvodnje, glavni direktor, vodje služb, družbenopolitični in drugi delavci.

Tovariš Janžič je pohvalil razpravo, ki je bila jasna in določna. Med drugim je povedal, da je treba delavcem pokazati pravilno perspektivo, da bi mogli pravilno odločati.

Tovariš Šetinc je dejal ob koncu pogovora, da smo dosegli pomemben napredek v razvoju in imamo lepe načrte za bodočnost. Ustvarimo naj k temu še dobre samoupravne odnose, ti pa bodo pomagali do uresničevanja načrtov.

INVALIDNI DELAVCI V ZDRUŽENEM PODJETJU ALUMINIJSKA INDUSTRIJA SLOVENIJE

## ZAPOSLOITEV DELOVNIH INVALIDOV

Po sklepu delavskega sveta združenega podjetja z dne 16. julija 1974 sta bili zadolženi kadrovsosocialni službi obeh podjetij, da izdelata vsaka zase analizo o invalidih dela in jo posredujeta kolektivnemu organu za program in razvoj. Za Impol je izdelala analizo socialna služba kadrovske-splošnega sektorja ob koncu septembra, iz nje povzemamo nekaj značilnejših ugotovitev.

V našem podjetju imamo zaposlenih 72 invalidnih oseb s prizanim statusom delov-

nega invalida II. in III. kategorije invalidnosti ter različnimi stopnjami telesnih ok-

var. To je 4% delovnih invalidov od 1748 zaposlenih v naši DO. Razen teh imamo še 140 delavcev z zmanjšano sposobnostjo za delo, zaradi različnih vrst resnejših obolenj, ki morejo povzročiti invalidnost.

Najštevilnejša so želodčna in živčna obolenja ter obolenja hrbtenice, tem sledijo pljučna obolenja in sladkorna bolezen. Manjše število predstavljajo poškodbe rok in nog, prizadetost vida, obolenja srca in ožilja, krčnih žil in epilepsije. Imamo tudi nekaj kožnih obolenj, astme, prizadetost sluha in drugih obolenj.

Več delavcev ima več bolezni hkrati, zato je težko določiti natančno število posameznih obolenj. Pri razvrščanju je upoštevana najizrazitejša bolezen posameznika. Dokaj veliko število (31) je alkoholomanov z vsemi posledicami.

### STAROSTNI SEŠTAV

Med delovnimi invalidi je največ starih od 41 do 50 let, na drugem mestu je starost od 31 do 40, na tretjem pa do 30 let; najmanj invalidov dela imamo do 30 let starosti.

### KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA

Največ delavcev dela na kvalificiranih delovnih mestih, nekoliko manj na polkvalificiranih in še manj na nekvalificiranih delovnih mestih. Nekaj jih imamo tudi na visoko kvalificiranih delovnih mestih in delovnih mestih s srednjo strokovno izobrazbo.

Pred nastankom invalidnosti je delalo na kvalificiranih delovnih mestih 35 oseb, po nastanku invalidnosti jih je ostalo na takih delovnih mestih samo 24. Povečalo pa se je število zaposlenih na NK delovnih mestih — od 6 na 12.

## SLOVO V IMPOLU

9. novembra t.l. je imel DS IMPOL izredno sejo, na kateri se je svečano poslovil od svojega večletnega direktorja, tovariša Štefana Podričnika.

Tovariš Štefan Podričnik je v času svojega delovanja v IMPOLU dosti sodeloval z nami, saj je sodelovanje bilo tudi že pred združitvijo; zato povzemamo iz 11. številke njihovega glasila »METALURG« poslovlilne besede predsednika DS IMPOL tov. Hinka Žolnirja, kjer je lepo nakazano delovanje bivšega direktorja, in tudi zahvalo tovariša Štefana Podričnika za prisrčno slovo.

### TOVARISI IN TOVARISICE!

Dovolite mi, da ob odhodu dosedanjega glavnega direktorja Štefana Podričnika spregovorim nekaj besed o njegovem delu v preteklem obdobju.

Tovariš Podričnik je prišel v naš kolektiv leta 1951. Tedaj so bili naši glavni proizvodi: bakreni in medeninasti polizdelki. Zaradi izgradnje novih tovrstnih kapacitet v drugem delu države je zato Impol začel izgubljati svoj predmet poslovanja — predelovanje bakra — in nekateri so mu že napovedovali najhujše. Tedaj se je lotil novi direktor tov. Podričnik s svojimi sodelavci in kolektivom razvojnega programa. Leto dni kasneje so mu dali vso podporo še prvi samoupravljanci. Program je predvideval prehod k predelavi aluminija in postopno rekonstrukcijo tovarniških obratov ter naprav, da bi si utrlj pot na domače in tuje tržišče, ustvarili dohodek in z njim uresničili naše načrte. To je bil čas, ki je terjal celega, zrelega in ustvarjalnega človeka. Da so bile pravilno zastavljene naloge, potrjuje vodilo programa, ki velja še danes.

Po tem času smo uspeli izpolniti pod vodstvom tovariša direktorja Podričnika, s samo-

poro sodelavcev, proizvajalcev in strokovnih služb, dve veliki rekonstrukciji. Z modernizacijo stiskalniškega obrata smo povečali proizvodnjo na upravnimi odločitvami, pod-

21 tisoč ton, predvsem pa izboljšali stiskalne in vlečne proizvode iz aluminija in njegovih zlitin. Z njimi si je Impol utrlj pot na domače in tuje tržišče. Tako je dosegel izvoz leta 1968 že 43 odst. celotne proizvodnje, kar je bila zopet potrditev, da smo se pravilno odločili za rekonstrukcijo stiskalniškega obrata.

Žal pa kolektiv odslej celo desetletje ni zmožal več prepotrebni vlaganj v investicije, posebno še, ker se je pripravljal na drugo fazo rekon-

strukcije valjarniškega obrata, ki je imela že skoraj dotrajano opremo. Ta želja se nam je uresničila 1967. leta, ko smo začeli z izgradnjo nove valjarne. Po dograditvi tega obrata smo dosegli proizvodnjo 35 tisoč ton alumijskih izdelkov. Povečanje se je nanašalo predvsem na valjane proizvode, ki so bili boljši po kvaliteti in asortimanu od proizvodov, izdelanih na starih strojnih napravah. Ker še vedno nismo mogli dovolj sle-

(Nadaljevanje na 9. strani)



Predsednik DS IMPOLA — Hinko Žolnir — med poslovlilnim govorom

Š.K.



(Nadaljevanje z 8. strani)

diti zahtevam tržišča glede kvalitete in asortimana, smo se odločili za drugo fazo rekonstrukcije valjarniškega obrata, ta je v teku in bo v kratkem dokončana.

S svojim vztrajnim delom za razvoj podjetja je tovariš Podričnik veliko pripomogel, da je doseglo podjetje sedanjše pomembno mesto doma in se uveljavilo v svetu. To dokazuje poleg vloženih investicij že večkrat povečan proizvodni program, sedanji kadrovski sestav, ki je nastal iz načrtnega štipendiranja in dopolnilnega izobraževanja zaposlenih ter vrsta drugih bolj ali manj očitnih del, kjer so bile potrebne odločitve vodstva s tovarišem Podričnikom na čelu.

Tudi na področju samoupravljanja je tovariš Podričnik mnogo prispeval, posebno še v preteklem letu, ko smo uveljavljali ustavno dopolnila. Z njegovo pomočjo so bila postavljena merila, na njihovi osnovi so začele gospodariti temeljne organizacije združenega dela. Rezultati tega se že kažejo pri obračunu devetmesečnega poslovanja, o katerem bo v kratkih obrisih poročal tovariš direktor Kavkler na današnji seji.

Poleg strokovnih zadolžitvev in dela na področju samoupravljanja je bil tovariš Podričnik tudi aktiven zunanji in družbeno politični delavec. Tako je sodeloval v raznih odborih in komisijah republike in zvezne gospodarske zbornice ter v državnih delegacijah, ki so obravnavale barvno industrijo Jugoslavije. Bil je tudi poslanec v republiškem gospodarskem zboru in imel še nešteto raznih funkcij kot direktor in družbeni delavec pri že tako težkem delu vodstva podjetja.

Ob sklepu se iskreno zahvaljujem tovarišu Podričniku v imenu vseh sodelavcev za njegovo dolgoletno in požrtvovalno delo. S pravičnimi usmeritvami in podporo sodelavcev je uspešno vodil podjetje skozi precej viharne obdobje. Sadovi tega dela pa se kažejo v novih proizvodnih programih in asortimanu ter na tržiščih.

Tovariš Podričnik, lepa hvala za vaš trud s prošnjo, da nam pomagate tudi v bodoče in sodelujete z nami, ko boste na novem delovnem mestu. V znak priznanja in zahvale pa vam izročam to darilo, ki ne more biti plačilo za vse tisto, kar smo vam dolžni, ampak naj bo v spomin na preživete lepe in iztežavne dni z nami.



Poslavlja se dosedanji glavni direktor IMPOLA — Štefan Podričnik

## TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

Dovolite, da se najprej zahvalim tovarišu predsedniku DS za iskrene besede in vam vsem za izredno lepa darila, s katerimi ste me presenetili. Tovariš predsednik je govoril o zaslugah v preteklih 24 letih mojega dela v kolektivu. Menim, da ti moji uspehi pripadajo tudi članom kolektiva, ki so mi, z redkimi izjemami, dajali podporo pri delu. Mi vsi smo morali imeti veliko mero samoodrekanja in razumevanja, ker smo se morali odpovedati trenutnim koristim.

Pogoji v letih 1950—60 niso bili ravno lahki, saj smo presumerjali proizvodnjo in postopno modernizirali naše obrate. V 24 letih mojega vodstvenega dela marsikaj od načrtovanega ni moglo biti izvršeno, niti vse ne po naši krivdi ali krivdi zunanjih činiteljev. Vzrok temu je bilo tudi splošno stanje, saj smo imeli v tem obdobju skupnega sodelovanja tri gospodarske reforme. Vse tri in še druge težave so imele gotovo vpliv na naše skupno in mo-

je delo med vami. Ob boljših pogojih pa bi morda vi in jaz storili več od načrtov, ki niso bili izpolnjeni ali le delno. Po moji oceni pa vendar predstavlja Impol danes čvrsto osnovo za nadaljnjo širitev.

V dolgem obdobju, skoraj četrto stoletje, včasih niso bila naša mišljenja ali ocene enake. Vendar smo našli večino skupen jezik, moji ožji sodelavci so pokazali veliko mero sodelovanja, kadar smo reševali določena vprašanja. Ko nastopijo težki pogoji za delo, pride tudi drugod do napetih situacij, do zaostritev, kar pa se mi zdi, da je normalno in včasih potrebno, da bi prepričali drugega o tem, kar je v prid nas vseh. V spominu bom obdržal le dobro, v mislih na Impol.

Tovarišice in tovariši, iskrena vam hvala za skupno delo, posebej še starejšim in ožjim sodelavcem. Prosim vas, sporočite mojo zahvalo vsem sodelavcem v temeljnih organizacijah združenega dela ter moje želje za njihovo bodoče uspešno delo in osebno zadovoljstvo.

# Z našim sodelovanjem — za nas!

Kot je znano, je že 27. novembra delavski svet TOZD tovarna glinice (seveda tudi ostali delavski sveti TOZD) razpravljal o pripravah na volitve v odbore samoupravne delavske kontrole v naši delovni organizaciji in TOZD.

Med tem časom so bile izvedene že tudi volitve v te organe, sočasno z volitvami delegacij v samoupravne interesne skupnosti — v četrtek, 5. decembra letos.

Seveda pa s tem nikakor ni končan proces tega postopka, saj je seveda najprej nujno potrebno te organe uvesti v njihovo delo, da bi kar najuspešneje delovali. Potrebno bo vsekakor pripraviti pravilnik o delu in organizaciji delavske kontrole v temeljnih organizacijah združenega dela, zato ne bo prav nič odveč, če bomo še na kratko enkrat spregovorili o tej zelo pomembni klavzuli, kaj sploh je delavska kontrola (čeprav smo enkrat o tem že pisali), saj nas mora vse to še kako zainteresirati, predvsem še, kaj je resnična delavska kontrola in kaj naj bi prinesel novi pravilnik, saj brez tega res ne bo šlo.

Začeti pa moramo spet pri ustavi, saj smo prav z njo postavili razvojne temelje našega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema. Če pa seveda tak sistem hočemo tudi uspešno razvijati, potem moramo imeti uspešen sistem družbene samozaščite.

Cilj družbene kontrole namreč res ni v tem, da kakorkoli omeji svobodo delovanja, ampak, da zavaruje nemoteno funkcioniranje družbenega sistema pred vsem tistim, kar je tuje naši socialistični ureditvi, kar nam vsem škoduje in nasploh ni v skladu z našo ustavo, ki je delovnemu človeku resnično dala vse možnosti. Nam vsem je jasno, da imamo pri nas različne sisteme in oblike družbene kontrole, teh je seveda več, recimo: od čisto pravnih oblik kontrole do neposrednih oblik družbene kontrole, katere je, razumljivo, tudi najbolj zanimiva in pomembna za nas. Zato smo se tudi odločili, da prav o tej spregovorimo kaj več.

Ker niso prav zanesljivo vsi prebrali naše nove ustave, je treba poudariti, da je samoupravna delavska kontrola opredeljena v ustavi, ki med drugim pravi, da imajo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela pravico in seveda tudi dolžnost, da za uresničevanje in varstvo svojih pravic uveljavljajo samoupravno delavsko kontrolo neposredno po organu upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole.

V naših statutih TOZD je povsem jasno in razumljivo napisano na 20. in 29. strani tudi o nalogah samoupravne delavske kontrole, o njenih dolžnostih in pravicah, kar pa bo moralo biti še bolj konkretno obdelano v posebnem pravilniku o delu in organizaciji delavske kontrole pri nas.

Dosedaj je ta obstajala le pri DS TGA, sedaj pa so bili izvoljeni taki organi tudi v TOZD.

Iz ustave smo tudi razbrali, da ta ne opredeljuje samoupravne delavske kontrole samo kot pravico delovnega človeka, temveč hkrati določa tudi to, da je to delačeva dolžnost. Iz tega pa kaj lahko sklepamo to, da se tej pravici delavci res ne morejo odpovedati, niti je ne smejo prepustiti komu drugemu, razen tistim organom, ki

so od njih neposredno izvoljeni.

Prav bi seveda bilo, da bi našo ustavo poznal sleherni delovni človek, saj bi le tako veliko bolje razumeli vse, kar se danes govori o samoupravni delavski kontroli. Nikakor ne mislim dajati komurkoli kakšnih lekcij in razprav o ustavi, vendar pa mimo vsega tega nikakor ne moremo, saj je prav v njej o tem povedano jasno in razumljivo v jeziku delavskega razreda. Delavska kontrola ni le kontrola nekih ozko določenih področij, ampak kontrola celotnega samoupravnega sistema in delovanja v organizacijah združenega dela in TOZD, o čemer smo mnogo več govorili že na zborih delavcev, ko smo razpravljali o kandidatih za te organe in ko smo se izčrpneje seznanili z načinom njihovega dela ali bolje rečeno: z njihovimi dolžnostmi in pravicami.

Rekli smo, da delavska kontrola ni nek organ za pregon, ki bi naj iskal kršitelje in jih nato preganjal. Naloga delavske kontrole je predvsem v tem, da preventivno sproti opozarja na določene napake in nepravilnosti, ki se razumljivo, pojavljajo v vsakdanjem samoupravnem delovanju, ne da bi se mnogokrat kdo tega sploh zavedal. Zato jim bodo skušale pomagati pri odpravljanju teh nepravilnosti, saj je samo tako možna resnična samoupravna delavska kontrola. Zato je njihova prava naloga v tem, da opozarjajo na storjene napake in pojave, ki bi lahko nazadnje še pripeljali do napake v tistih organih, ki so dolžni take in podobne napake odpravljati. Pri svojem delu pa morajo nenehno tudi tesno sodelovati z ostalimi organi družbenega nadzora.

Če smo sedaj vsaj globalno spregovorili o tem, kaj je sploh samoupravna delavska kontrola, kar sicer ni povsem novo, saj smo delavsko kontrolo poznali tudi že poprej, vendar pa je nismo dosledno izvajali. To pa se v sedanjem trenutku nikakor ne bi smelo zgoditi. Za to smo dolžni poskrbeti vsi, saj bi vsi tudi morali biti steber samoupravne delavske kontrole v naši delovni organizaciji.

Ko bomo pripravljali pravilnik o organizaciji in delu samoupravne delavske kontrole, nas bodo morala predvsem voditi načela, ki so zastavljena v ustavi.

Ko sem si pred nedavnim bežno ogledal osnutek takega pravilnika, sem opazil, da ima uvodoma nakazane osnovne značilnosti samoupravne delavske kontrole, pri čemer je vredno poudariti, da samoupravna delavska kontrola ni zredcirana samo na odbor delavske kontrole, temveč je to prav tako ena od osnovnih nalog zbora delovnih ljudi in drugih neposredno izvoljenih organov. Odbor delavske kontrole je torej opredeljen kot organ, ki dopolnjuje delovanje zborov delovnih ljudi in drugih organov upravljanja, saj je kontrola njegova edina na-

loga in se ji zato lahko tudi v celoti posveti. V drugem poglavju je odbor samoupravne delavske kontrole organizacijsko opredeljen. Tu je pomembno predvsem to, da je v pravilniku zapisana omejitev, kdo je lahko član delavske kontrole. Ne le to, da je nakazano, da ne morejo biti člani takega odbora tisti, ki aktivno že delujejo v samoupravnih organih, ampak ima celo določeno zahtevo, da tisti, ki sicer imajo pravico biti izvoljeni v odbor delavske kontrole, morajo biti moralno neoporečni in da delajo v osnovni dejavnosti TOZD ali skupnih služb.

Moralna kvaliteta članov je namreč nujno potrebna, če želimo in hočemo doseči resnično to, da bo delo odbora povsem uspešno in da ne bodo dobivali člani za svoje delo očitkov, kateri bi jim lahko še kako škodovali, pri članih delovne skupnosti pa vzbudili sum v pravičnost njihovega delovanja.

Zato pa imajo tudi konkretno poudarjeno, da lahko člana, ki bi kakorkoli s svojim delovanjem škodoval delu odbora, odpokličejo, še preden mu poteče mandat. Čeprav to vemo, pa imajo v tem pravilniku napisano tudi to, da so člani odbora za delavsko kontrolo zavarovani s takoimenovano imunitetno pravico, da jih ne baje kdo klical na odgovornost zaradi svojega poštenega in čistega dela v odboru. Najdalje so v skladu z ustavo opredeljene naloge odbora delavske kontrole ali področij, na katerih izvaja odbor svoje pristojnosti.

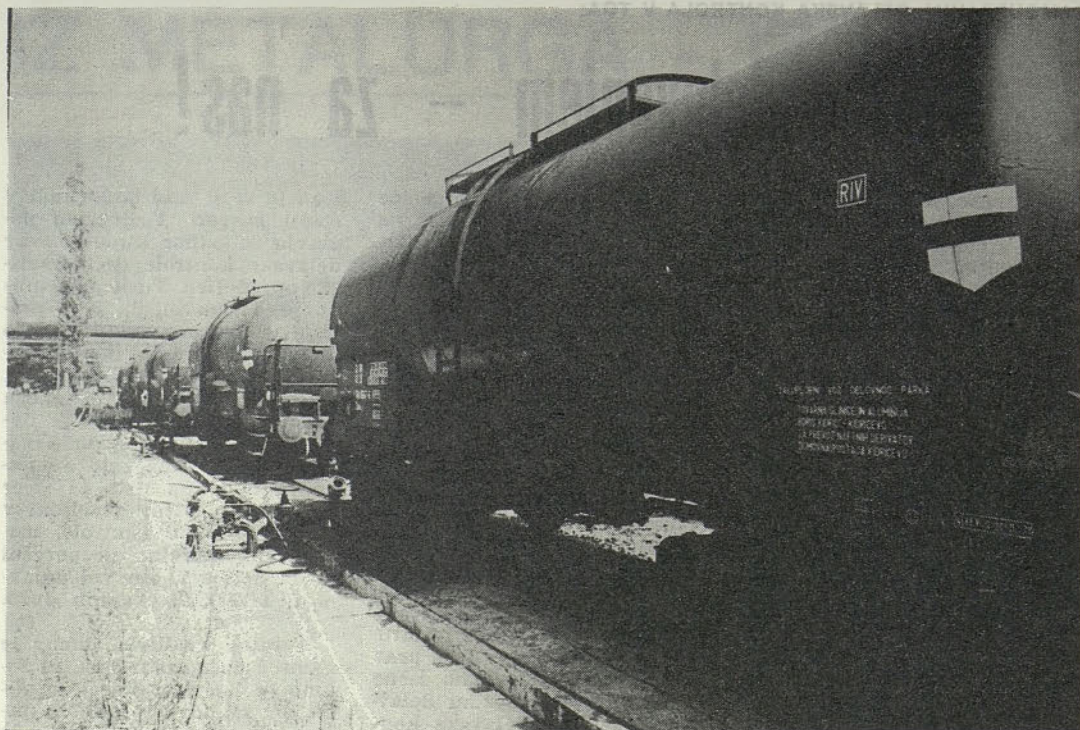
Te so čisto na kratko: predvsem mora kontrolirati izvajanje samoupravnih sporazumov in drugih samoupravnih aktov, pri vsem tem pa paziti na zakonitost dela samoupravnih organov. Kontrolirati mora vsa tista področja, kjer so neposredno uresničevane delavčeve pravice in kjer lahko prav nehote najprej pride do napak in podobnega. Nanaša se tudi na uporabljanje družbenih sredstev, pa na trošenje finančnih sredstev.

Omeniti še velja to, da pravilnik določa tudi način dela odbora, kaj mora ta storiti, ko odkrije kršitelja, kako in koga je treba obvestiti a takih napakah. Kdo je to, vemo vsi — to je najvišji samoupravni organ, ki mora nato ukrepati. Seveda pa odbor mora predlagati tudi ukrep, katerega naj bi proti kršitelju izrekli in podobno, kajti sam odbor takih ukrepov ne more izrekat. Odbor ima še vrsto pristojnosti, ki so zelo pomembne, vendar o njih kaj več v eni od naslednjih števil.

Strnimo svoje vrste in vsi skupaj pomagajmo novoizvoljenim organom delavske kontrole, da bo njihovo delo za res uspešno in za vse nas tudi koristno!

F. M.





Dovoz mazuta

# Delovna disciplina kot družbeni element produktivnosti dela

Tehnična opremljenost in sposobnost kadrov, da lahko racionalno koristijo razpoložljivo tehniko, sta dva osnovna elementa produktivnosti dela. Toda nič manjšo vlogo nima disciplina (delovna disciplina, disciplina pri izpolnjevanju delovnih nalog ipd.). Če zavestno ne uporabljamo znanja in koristimo obstoječo tehniko, potem tehnika in znanje ostane neizkoriščena, ostaneta mrtva.

Disciplina ima dve dimenziji: ožjo in širšo. Pod ožjim pojmom nediscipline razumemo zamujanje na delo, zapuščanje dela pred iztekom delovnega časa, neizpolnjevanje delovnih nalog, nekvoliteto delo, razne »bolniške« itd. Pod širšim pojmom nediscipline razumemo predvsem posledice predhodnih pojavov, kateri na širšem področju tvorijo družbeni pojav in puščajo resne posledice na družbeni produktivnosti dela.

V naši državi je zelo visoka stopnja demokracije in ljudskih svobod, na kar mora biti ponosen vsak Jugoslovčan. Naša zakonodaja je zasnovana na humanistični podlagi, spoštuje dostojanstvo človeka in njegovo osebno svobodo. V tem pogledu so naši zakoni visoko humanistični in še več, v naši delovni zakonodaji so taki elementi, ki so nad zavestjo človeka današnjega časa. Morda je ravno to povzročilo določena nasprotja. Družbeni sistem je napreden in dober v toliko, kolikor je demokratičen in spoštuje svobodo človeka. Naš sistem je v tem pogledu pred drugimi. Toda vsak sistem in družbena ureditev mora imeti predvidene sankcije za tistega, ki ne spoštuje demokracije in svobodo, ki ruši družbene norme obnašanja in škodljivo deluje v svoji sredini. Prav gotovo, da to mora imeti naš sistem in to tudi ima.

Dogaja se, da so nekateri visoko humanitarni elementi začeli v posameznih sredinah povzročati nasprotno učinke od tistih, kateri so bili pričakovani. Tu predvsem mislimo na področje delovne zakonodaje, ki nekatera vprašanja postavlja kot visoko humanitarna, v praksi pa povsod niso dala zelenih rezultatov. Nasprotno,

tu in tam so se začeli pojavljati resni problemi in zelo verjetno bo moralo priti prej ali slej do dograjevanja določenih družbenih elementov sistema in njegovega usklajevanja z današnjimi potrebami družbe.

Pred in na samem X. kongresu ZKJ je bilo ugotovljeno, da delovni čas pri nas efektivno zelo slabo koristimo. V referatu predsednika ZKJ tovariša TITA je poseben poudarek na učinkovitejšem proizvajanju: »Ko govorimo o razdelitvi dohodka, se moramo komunisti boriti za to, da postane delo edina osnova osebnega prisvajanja dogovorjenega deleža skupnih rezultatov dela. Oni se morajo boriti proti uvajanju uravnilovke, katera preprečuje iniciativo, destimulira povečevanje delovnih sposobnosti, ne vpliva na boljšo organizacijo dela, na racionalno poslovanje in upravljanje z družbenimi sredstvi«. Tovariš Jure Bilič, član Izvršnega biroja predsedništva ZKJ, je v svojem referatu na X. kongresu ZKJ med ostalim poudaril naslednje: »Potrebno je ukiniti prirejanje sestankov v delovnem času, ker sedaj po nekaterih ocenah efektivno delamo samo štiri do šest ur delovnega časa«. Tovariš Svetozar Vukmanović-Tempo se v svoji diskusiji vprašuje, kaj je vzrok, da enak stroj za Zahodu daje daleč večji učinek z našimi delavci, kot pri nas, v čem je vzrok, da je naš delavec na Zapadu dva do trikrat boljše plačan kot pri nas, kaj je vzrok za slabšo produktivnost dela pri nas in v čem je vzrok, da mi ne moremo doseči večje produktivnosti in da bi delavec dosegali večji osebni dohodek. Na koncu še odlomek iz referata Kire Gligorova na X. kongresu ZKJ: »Naslednja pripomba, ki izhaja iz predhodne in je potrebna za boljše razumevanje našega sistema, je, da moramo spoštovati princip razdelitve po vloženem delu! Če iz dejstva, da moramo ocenjevati delo vseh in prispevek vsakega posameznega delavca, njegov vpliv na povečanje skupnega bogstva naše družbe ter na ta način doseči interes in sposobnost posameznika, da ustvari in prispeva več, lahko zaključimo,

da moramo imeti razdelitev po vloženem delu. S principom razdelitve po delu in glede na vrednotenje vsakega konkretnega prispevka posameznega delavca nas vodi k vzpostavljanju kriterijev, primernih za vrednotenje«.

Iz navedenih citatov je videti, da je najvišje partijsko telo v državi, to je kongres ZKJ, posvetil veliko pozornosti učinkovitejšemu gospodarjenju. Poleg vidnih rezultatov na vsakem koraku pa z obstoječim stanjem na področju produktivnosti dela še ne moremo biti zadovoljni; potrebno bo mobilizirati vse faktorje za boljše izkoriščanje proizvodnih resursov, na prvem mestu pa bo vsekakor borba za večjo produktivnost dela.

Če na kratko analiziramo določene družbene norme, ki so imele humanitarni značaj, lahko ugotovimo, da so ponekod doseženi nasprotni učinki. Nasprotja so nastala na relaciji razdelitve po delu z ene strani, pa solidarnostnih in socialnih ukrepov v okviru principa razdelitve po delu z druge strani. Vse bolj ugotavljamo, da socialnih elementov ne moremo reševati preko dela in v okviru principa razdelitve po delu. Te dve kategoriji sta si nasprotujoči in negirata druga drugo. Zato je potrebno socialno politiko reševati z drugimi posegi, na drugih mestih in ne na področju dela.

Dejstvo je, da efektivno ne delamo ves delovni čas, zato je razumljivo, da s takšnimi rezervami ne moremo imeti boljše produktivnosti in s tem tudi večje osebne dohodka.

Zakaj je to tako? Kje so vzroki za slabo produktivnost dela? Vprašani sta zahtevni, zato je težko dati izčrpen odgovor. V nadaljevanju bo govora o treh elementih sistema, v katerih se skrivajo vzroki slabe produktivnosti dela:

- pravilniki o razdelitvi osebnih dohodkov in samoupravni sorazumni o razdelitvi osebnih dohodkov;
- minimalni osebni dohodki in
- zaščita (ne) delavcev pred prekinitvijo delovnega razmerja.

(Bo nadaljevano)

# Nastopili delo v TGA

v letu 1974

## TOZD ALUMINIJ:

Stanko Kosec, Jože Toplak, Franc Kaiserberger, Vinko Rep, Viljem Kral, Stanislav Zerak, Franc Soba, Janez Horvat, Marjan Kozel, Ivan Marinič, Jožef Klaneček, Ivan Klaneček, Franc Skok, Marjan Zidar, Franc Petrovič, Ivan Petrovič, Alojz Gorčenko, dipl. ing., Ivan Kmetec, Ivo Ercegovič, ing., Martin Pintarič, Srdan Mahorič, Radovan Komel, Oto Gerečnik, Ivan Mesarec, Franc Drobnič, Milan Rostohar, Vinko Peklič, Stefan Peklič, Vlado Salamun, Stjepan Cug, Ivan Lečnik, Franc Mikolič, Vladimir Stumberger, Filip Pinterič, Silvo Ilec, Franc Hrnja, Janko Potočnik, Henrik Zebec, Karel Sauperl, Viljem Svenšek, Stanislav Mlakar, Dušan Gojkovič, Janko Slameršek, Marjan Kerin, Ivan Horvat, Slavko Janžekovič, Vili Pepelnik, Anton Lebar, Miran Potočnik, Stefan Srdinšek, Marjan Klaneček, Milan Kolar, Martin Horvat, Nada Vidovič, Drago Petek, Franc Moravec, Drago Zunec, Milan Sirovnik, Jože Osojnik, Alojz Belci, Alojz Šori, Ludvik Sitar, Stefan Munda, Jože Kranjc, Vjekoslav Furjan, Franc Skok, Roman Leskovar, Ludvik Kerin, Ivan Mošmondor, Slavko Princel, Stanko Intihar, Rado Kranjc, Alojz Potrč, Janko Zveglja, Janez Pulko, Milan Zupanič, Stanko Dorič, Alojz Maroh, Stanislav Salamun, Danilo Lazar, Elizabeta Gajski, Alojz Fajt, Franc Primožič, Janez Iljevčev, Branko Drakšič, Albin Šic, Zeljko Klobučar, Janez Bedenik, Viktor Bogme, Rudolf Zdolšek, Rinaldo Stanič, ing., Marjan Turk, Srečko Vidovič, Alojz Frigl, Anton Kmetec, Franc Smolinger, Ivan Mesarič, Franc Mojzer, Martin Rodošek, Pavla Kováčec, Milan Vrabl, Andrej Lorber in Ciril Balazič.

## TOZD GLINICA:

Vili Korže, Dominik Skok, Franc Zebec, Jože Skledar, Dušan Predovnik, Drago Knežević, Cvetko Borovnik, Franc Matjašič, Karl Leskovar, Rudi Topolovec, Vinko Trplan, Stefan Dončec in Ivan Kerle.

## TOZD VZDRŽEVANJE:

Maks Kmetec, Anton Jeza, Drago Hertiš, Karel Hofman, Ivan Petrovič, Jože Gradišnik, Ciril Beranič, Leopold Krošl, Jože Serdinšek, Stjepan Kresonja, Vinko Milošič, Franc Klinc, Ciril Hrovat, Lucija Urbančič, Maks Lenart, Franc Mesarec, Alojz Majcen, Franc Znidar, Franc Gašpar, Matilda Meznarič, Felicita Krebs, Elizabeta Vesenjak, Milan Jazbec, Alojz Mesarec, Franc Topolovec, Anton Ivanuša, Darko Skupnjak, dipl. ing. Anica Orenberg, Ivan Gajšt, Rajko Matijević, Ivan Obran, Milan Kerin, Aleksander Teodorovič, Milan Salamun, Predrag Acimović, Marija Pavličič, Viktor Lobenwein, Marjan Robnik, Zinka Mertik, Slavko Vinkler, Silvo Vidovič, Zvonko Glažar, Miroslav Lešnik, Stanko Medved, Alojz Bedenik, Jože Stumberger, Janko Kirič, Franc Belovič in Eugen Plaftak.

## TOZD PROMET:

Božidar Svenšek, Ivan Sambolec, Vinko Zebec, Martin Mlakar, Franc Gajšt, Franc Skrjanec, Jože Kuserbanj, Anton Selšek, Marjan Stumberger, Milan Renko, Feliks Milošič, Franc Peršun, Branko Arnuš, Jože Galun, Danilo Mirkov in Stanislav Beranič.

## DS SKUPNE SLUŽBE:

Franc Lukman, dipl. oec., Marija Knez, Nikolaj Pralija, Blanka Milošič, Branko Kurbus, Mara Rus, Kristina Sirovnik, Matilda Lešnik, Janko Meglič, Angela Kelc, Angela Andrejek, Irena Šef, Angela Andrejek ml., Branko Slamberger, Marjan Skaza, dipl. oec., Mira Janžekovič, Jernej Kostajnski, dipl. ing., Marta Domine, Silva Kokot, Doroteja Puž, dipl. pravnik, Zoran Seljčić, dipl. psiholog, Franc Mohorko, Milan Mešl, Avgust Sijanec, Bogomira Kajnih, Jože Glazer, dipl. sociolog, Vida Detiček, Marija Muzek in Branko Hole, dipl. ing.

# V letu 1974 so se upokojili:

## TOZD ALUMINIJ:

Milan Vičar, Peter Rudolf, Andrej Vidovič, Martin Simenko, Janez Pukšič, Franc Potočnik, Franc Selinšek, Martin Bevc, Anton Rodvaj, Anton Frljež, Janez Napast in Stefan Vodusek.

## TOZD GLINICA:

Stanko Brglez in Miroslav Hrenko.

## TOZD VZDRŽEVANJE:

Štefan Frangež, Jože Vidovič in Franc Jelen.

## TOZD PROMET:

Ivan Kiseljak, Jože Zibrat in Jože Murko.

## DS SKUPNIH SLUŽB:

Karel Antonič, Ivan Rudolf, Albin Tomše, Alojz Princel in Franc Trafela.



# O delegatskem sistemu v sindikatih

(Izveček iz Knjižice sindikata št. 1 — Družbena vloga in naloge sindikatov)

Imamo izvoljene delegate v občinskih svetih, v občinskih konferencah, v občinskih odborih, pa tudi v republiških konferencah, imamo delegate v konferencah in svetih znotraj delovnih organizacij. Tu se pojavljajo številne nevarnosti, na katere moramo biti pozorni. Kaj lahko se pripeti, da bomo kljub delegatskemu sistemu še delali po starem. — Kaj to pomeni? To pomeni več stvari.

V nas vseh je določena mera komoditete in je še vedno aktualno stališče, češ, rešujete moje probleme po možnosti brez mojega sodelovanja. Za

delegata je enostavnejše, če dobi gradivo, ga pogleda ali pa ne in ne, da bi se s kom posvetoval, gre na sejo, tam sedj in odloča tako, kot je bilo doslej — po svoji pameti in logiki. To je velika nevarnost. Z vsem sistemom našega delovanja moramo preprečiti take ostanke starega in doseči to, da bodo delegati res delegati, torej, da se bodo posvetovali s svojim deleganti. Vsak delegat ima svojega deleganta, ki mu je opravičen dajati napotke. Delegat je dolžan konstruktivno sodelovati in iskati skupaj z drugimi najustreznejše rešitve — se sporazumevati z drugimj — vendar ne

po svoji volji, ampak po volji delegatov.

— Druga nevarnost, da ohranimo star način ravnanja, se skriva pri organiziranju sej, ko dobi delegat le vabilo na sejo. To ne gre več: za vsako sejo je treba pripraviti gradivo. K vsaki točki kratko obrazložitev problema in predlog rešitve, da se delegat o predlaganih rešitvah lahko pogovori v svojem okolju.

Ne sklicujmo sej od danes na jutri. Delegat mora imeti dovolj časa, da lahko konzultira svojega deleganta. Ne sme biti več starega odločanja na sejah. Ker so telesa delegatsko sestavljena, je treba v primeru, če se ugotovi, da delegacija nasprotuje sklepu, razglasiti stanje mirovanja do naslednje seje. Predsedujoči, na primer,

razglasi, da je bil sklep sprejet z večino glasov, vendar ga do naslednje seje ni mogoče uveljaviti, ker morajo delegati med deleganti ugotoviti, ali ni morda v tem stališču kaj takega, da bi bilo potrebno ponovno pretehtati celotno zadevo. Na naslednji seji pa se po ponovnem pretehtanju lahko odločimo z večino glasov. S tem je dana možnost, da se delegati res konzultirajo, da pretehtajo stvari, saj je po novem načelo odločanja v sindikatih — sporazumevanje! Preglasovanje je le obrambni mehanizem, s katerim se zavarujemo proti obstrukciji posameznih ožjih skupin. Preglasovanje naj pride do veljave tedaj, ko se izkaže, da sporazum ni možen, ker je manjšina proti stališču, katerega zastopa večina.

Ne smemo pozabiti niti na odgovornost delegata, ki je večstranska. Delegat je odgovoren najprej svojemu delegantu, organu, katerega član je, in članstvu sindikata, komunisti pa so za svoje delovanje v sindikatu odgovorni še partiji. Te razsežnosti ne smemo prezreti, ker bi se sicer izgubil razredni značaj sindikalne organizacije in bi potem prevladovalo kaj drugega.

Uresničevanje delegatskega

sistema zagotavlja primarno vlogo osnovne organizacije sindikata in v tem smislu neposrednost pri odločanju, preprečuje foramski način delovanja, ohranja razredno usmerjenost sindikalnega delovanja itd. Brez delegatskega sistema pa ne bo mogoče zagotoviti vsega tega.

## 5. decembra smo volili splošne delegacije

Volili smo delegate splošne delegacije v skupščine vseh samoupravnih interesnih skupnosti. Sočasno smo volili tudi odbore za samoupravno delavsko kontrolo v vseh TOZD in DS Skupnih služb. V nekaterih TOZD so bile tudi nadomestne volitve v organe upravljanja in delegatov v delegacije SO Ptuj.

Volilna udeležba je bila primerna, saj je volilo v okviru TGA 89% volilnih upravičencev.

Izvoljeni so bili:

- I. TOZD GLINICA — volišče št. 1, udeležba 91,5%
1. V splošno delegacijo SIS: Maks Frank, Marjan Burjan, Stanko Godec, Pavel ing. Dreo, Franc Bauman, Anton Strašek, Ciril Skamlič, Marija Acimovič, Vlado Premzl, Mirko Verlek, Herman Preac, Janez Seršen.
2. V odbor za samoupravno delavsko kontrolo: Hedvika Pulka, Vili korže, Alojz Doberšek, Herman Kacjan, Jakob Tement.

### II. TOZD ALUMINIJ — volišče št. 2, udeležba 85,4%

1. V splošno delegacijo SIS: Ernest Andrejek, Drago Kovačič, Kristina Intihar, Alojz Kmetec, Konrad Ferik, Milan Mahorič, Franc Vreže (3976), Jože Trstenjak, Radovan Komel, Martin Petrovič, Željko Klojučar, Jože Vavken.
2. V odbor za samoupravno delavsko kontrolo: Franc Vtič, Jože Škerget, Marjan ing. Gorčenko, Maks Šajn, Ludvik Gajski.
3. V odbor za kadre: Anton Steineker.

### III. TOZD VZDRŽEVANJE — volišče št. 3, udeležba 93%

1. V splošno delegacijo SIS: Majda Mesarič, Stane Hojak, Vinko Knez, Stanko Horvat, Franc Korošec, Stanko Pal, Marjan Bezjak, Drago Hertiš, Marija Krajnc, Ivan Lah, Ivan Lampret, Danilo Colnarič.
2. V odbor za samoupravno delavsko kontrolo: Jože Menoni, Miha Emeršič, Mihael Kramberger, Vera Gerjovič, Franc Klemenčič.
3. V odbor za kadre: Vili Šaše.
4. V delegacijo za zbor združenega dela SO Ptuj: Konrad Kramberger, Stane Lampič, Ludvik Špehonja.

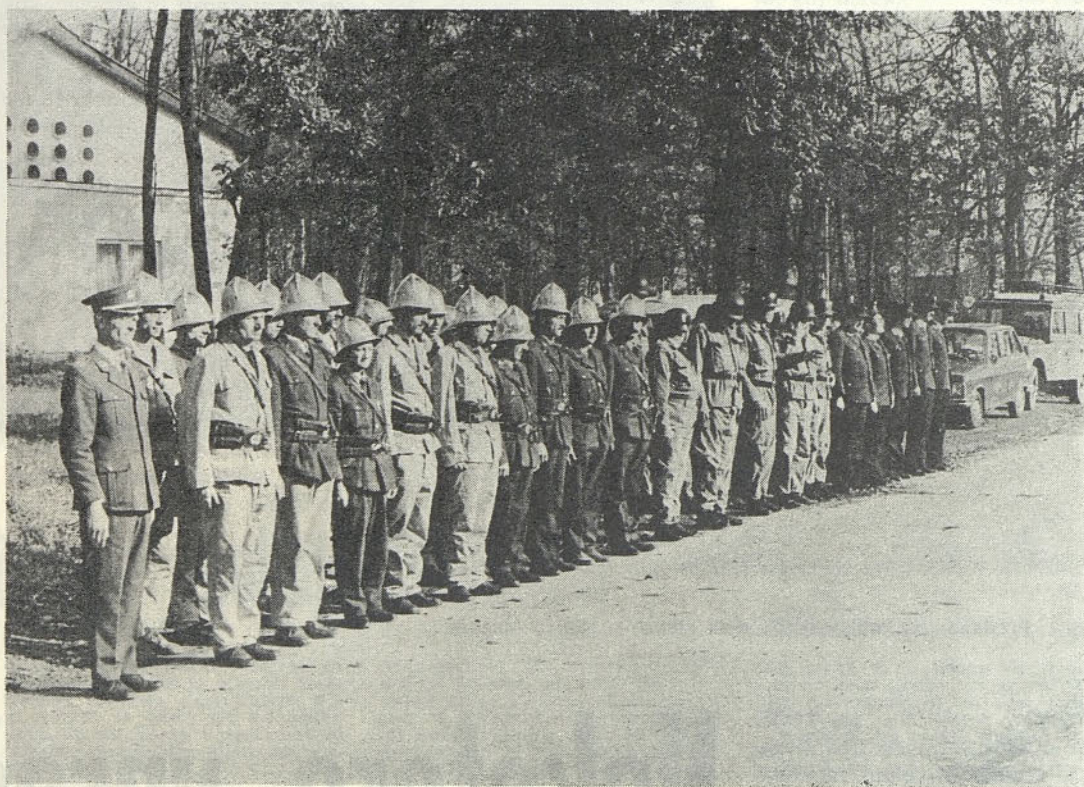
### IV. TOZD PROMET — volišče št. 4, udeležba 88,8%

1. V splošno delegacijo SIS: Janez Kirbiš, Lovro Mesarič, Vinko Čuš, Anton Zadavec, Martin Korpar, Jože Jerenko, Miroslav Malovič, Ivan Pinterič ml., Antonija Stebih, Milan Renko, Konrad Posavec.
2. V odbor za samoupravno delavsko kontrolo: Stanko Klinec, Franc Gerečnik, Janez Zirovnik, Milan Renko, Ivan Pinterič ml.

### V. DS SKUPNE SLUŽBE — volišče št. 5, udeležba 87%

1. V splošno delegacijo SIS: Katica Beranič, Vida Lončarič, Stanko Meško, Franc Javernik, Kati Kmetec, Alojz Kokol, Miroslav Kovač, Ivanka Galun, Jože Šegula, Majda Babnik, Alenka Gorup, Veronika Šerc.
2. V odbor za samoupravno delavsko kontrolo: Jožica Gorčenko, Alojz Horvat, Franc Jančar, Janko Krapša, Said Musič.

Vsem izvoljenim članom delegacij in samoupravnih organov iskreno čestitamo in jim želimo mnogo uspehov pri njihovem delu!



Zbor gasilcev ob njihovem srečanju: IGD Kidričevo, IGD Ruše in PGD Köflach iz Avstrije.

## Gasilsko srečanje v Kidričevem

9. novembra 1974 smo se gasilci Tovarne glinice in aluminija Kidričevo srečali z gasilci iz Tovarne dušika Ruše in z gasilci prostovoljnega gasilskega društva mesta Köflach iz sosednje Avstrije. Namen srečanja je bil: utrditi medsebojne prijateljske vezi, ki so že tradicionalne. Da pa srečanje ne bi bilo suhoparno, smo se pomerili v štirih gasilskih disciplinah.

1. polaganje cevovoda na 105 m,
2. metanje vrvi v cilj,
3. metanje reševalnih vrvi v daljavo,
4. hitrostna mokra vaja s podiranjem tarč.

Srečanje smo organizirali in izvedli v Kidričevem, naselje I — s propagandnim namenom, da bi zainteresirali našo mladi-

no za vključitev v gasilske vrste.

Srečanje ni bilo tekmovalnega značaja, kljub temu pa so se gasilci zagrizeno borili za čimboljši plasman. To se je najbolje pokazalo, ko smo seštevali točke iz vseh štirih disciplin. Točke so bile tako minimalne, da bi bilo težko določili prvaka. Gasilci, naši

gostje iz Ruš in Avstrije, so bili zelo zadovoljni s srečanjem in so nas povabili na podobno srečanje v Avstrijo.

Za 20. obletnico obratovanja naše tovarne smo gasilci TGA izvedli posamično društveno tekmovanje.

Discipline so bile: metanje reševalnih vrvi v daljavo in metanje reševalnih vrvi v cilj. Tekmovanje smo imenovali »Najboljši gasilec — reševalec s kopnega v vodo!«

Največ točk so zbrali gasilci: 1. Ignac Milošič 43 točk, 2. Vinko Milošič 41 točk, 3. Franc Štefančič 41 točk, 3. Zvonko Kajič 39 točk.

AT



# OSNOVNO: predvsem tesnejša povezava s tovarno

V četrtek, 28. novembra je bilo v naši tovarni srečanje štipendistov v TGA in predstavnikov podjetja. Na srečanje je prišlo 48 štipendistov (od 64, katere trenutno štipendiramo), iz podjetja pa direktorji TOZD, predstavniki kadrovskega sektorja in izobraževalnega centra, predstavnika odbora za kadre v TOZD Glinica, predstavnik sindikata in predsednik ZSMS v tovarni.

Po ogledu tovarne, pozdravnih besedah direktorja kadrovskega sektorja in analizi študijskih uspehov naših štipendistov, to je podal referent za izobraževanje, so štipendisti v nevezanem pogovoru zvedeli marsikaj o poslovanju tovarne, organizaciji samoupravljanja, izobraževalni politiki TGA in še marsikaj. Štipendisti so se tudi zanimali, kakšne so možnosti za zaposlitev pred koncem študija; kako poteka samoupravljanje sedaj, ko je

Habjan, študentka 2. letnika VEKS — finančna smer, predsednica ljubljanskega dela pa je Katica Mazera, študentka Ekonomske fakultete v Ljubljani. Obe sta štipendistki DS Skupnih služb našega podjetja.

Sprejeli so tudi osnove delovnega programa, v katerem so si zadali naslednje naloge: organiziranje štipendistov v TGA, izboljšanje povezave s tovarno, sodelovanje z ZSMS

TGA, sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v tovarni in ostalimi zaposlenimi, obravnava in vključevanje v reševanje problematike tovarne, seznanjanje s samoupravljanjem, poslovanjem in organizacijo TGA Kidričevo. Natančnejši program delovanja KŠ TGA pa bosta pripravila IO.

Predsednik ZSMS TGA jih se seznanil, da bo klub deloval pod okriljem ZSMS TGA in da bodo štipendisti imeli enake možnosti in pravice, kot jih imajo člani ZSMS v tovarni.

Da bodo člani kluba resno prišli za delo, so pokazali že na ustanovni skupščini, saj so kot zadnjo točko dnevnega reda obravnavali »Sindikalno listo 75« in izrekli precej tehtni pripomb, zlasti k čl. 4, ki obravnava »osebni dohodek delavca-pripravnik«. »

Na koncu skupščine so se dogovorili, da bosta predsednici obeh izvršnih odborov kluba štipendistov TGA Kidričevo sklicali prvi sestanek do konca decembra.



Predsednica ljubljanskega dela kluba — Katica Mazera

Božo GLAZER

tovarna razdeljena na TOZD in o možnostih za nadaljevanje študija. Živahna razprava se je bila razvila o problematiki počitniške prakse in o možnostih za vključevanje počitniške prakse v pripravniško dobo na novo sprejetega delavca, štipendista TGA.

Po okusnem kosilu je bila ustanovna skupščina kluba štipendistov TGA Kidričevo, ki združuje v svojih vrstah vse štipendiste TGA: od dijakov poklicnih šol, srednjih, višjih in visokih šol. V tovarni je že dalj časa obstajala potreba po tesnejši povezavi z našimi štipendisti in želja po njihovi organizaciji. ZSMS je pred srečanjem dala pobudo, da naj bi po srečanju štipendistov in predstavnikov podjetja organizirali klub študentov. Osnovni namen ustanovitve kluba je tesnejša povezava štipendistov s tovarno, seznanjanje s poslovanjem in drugo problematiko tovarne, vzpodbujanje sodelovanja med mladino TGA in štipendisti ter sodelovanje z vsemi delavci naše tovarne.

Štipendisti so se odločili, da bo klub deloval v dveh delih — v Ljubljani in na Ptujju (kar je pogojeno s krajem študija) in so tudi izvolili svoje vodstvo. Predsednica ptujskega dela kluba je postala Majda

# Nekatera vprašanja

KI ZADEVAJO METODE POLITIČNEGA DELOVANJA IN NJIHOVO UČINKOVITOST

(Izvillek iz Knjižice Sindikata št. 1 — Družbena vloga in naloge sindikatov danes).

Prikazal bom najbolj značilne dosedanje metode obveščanja v novi družbeni praksi. V praksi še danes prevladujejo osnovni modeli informiranja:

1. »državni« in »poldržavni« model centrov informiranja (zunanji center)
2. hierarhični linijski vodilni model informiranja
3. neformalni model informiranja
4. samoupravni model informiranja.

Ad. 1 — Informacija in komuniciranje po državnih organih, sodstvu, tožilstvu, upravi bank itd., lahko rečemo: iz centrov upravne moči. Ta vir je informiral samoupravo v glavnem post festum (po izvršitvi). Informacije, ki prihajajo do samouprave, so v glavnem prirejene tako, da so poročila posameznih institucij in

informacije o njihovem delu. Nemogoča je v tem primeru dvosmerna informacija ali vplivanje na te informacije. Danes so informacije teh centrov bolj jasne, čeprav so obdržale statistični sistem povprečij, iz katerih pa ne razberemo konkretnih razmer in položaja delavca.

Ad. 2. — Hierarhično-linijski vodilni sistem komuniciranja, vodilnih struktur v delovnih organizacijah. Te informacije so pretežno zaprtega tipa in monopolne s prizvokom »državnih podjetij«. Te informacije so zelo malo dostopne delavcem. Pokazalo se je, da ta dva informativna modela razpolagata z izredno veliko vsebino informacij in z izredno tehniko, da pa je vpliv te informativne vsebine glede na rezultate minimalen, posebno še glede tega, da bi se temu primerno vedla in nanje vplivala samouprava. Ta model je v procesu transformacije in izboljševanja, vendar, če vzamemo sedanje stanje kot prakso, vidimo, da so te informacije, ki so še vedno dominantne in za odločanje primarne, zaprte

# OSTALI SMO SAMI!

Ni še minilo 8 mesecev, odkar smo izgubili najdražjo mamico, vendar nam usoda ni prizanesla, da bi imeli še vsaj očca. Kot dober družinski oče ni nikdar poznal utrujenosti, ko je bilo potrebno zadovoljiti našim željam in potrebam. Nikoli ni pomislil na nevarnosti, ki spremljajo delavca pri delu; tudi takrat — na našo žalost — je kruta usoda pretrgala njegovo zagnanost pri delu in nam vzela še edinega — ljubelega očeta.



Mi smo ostali brez mamice in očca

Premali smo še, da bi razumeli, kaj vse smo izgubili, ko nam je umrla mamica. Šele sedaj, ko smo izgubili še očeta, smo spoznali, da smo pravzaprav ostali brez najdražjih naših staršev.

Kljub krutosti usode, ki spremlja našo otroštvo, nismo ostali sami. Naš drugi dom bo sedaj pri teti in stricu v Dornavi, kamor smo že prej zelo radi zahajali. Prav tako ste nas zelo presenetili očkov sodelavci, ki ste nas v najtežjih trenutkih tolažili in tudi hrabрили.

Najlepše se zahvaljujemo vsem očkovim sodelavcem v elektro-vzdrževanju TGA, sindikalni organizaciji TGA, pevcem Svobode, godbi Kidričevo, vodstvu TOZD Vzdrževanje za tople poslovilne besede pri odprtem grobu, vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, pa vsem, ki so spremljali našega ljubelega očca na njegovi zadnji poti.

Ivan Gajšt, Sonja in Marjan

za samoupravo, kakor tudi navzven.

Presodimo, koliko so take informacije dejansko »prišle« do samoupravnega organa oziroma delavcev tako prirejene, kot želimo, da bi jih delavci tudi razumeli.

Ad. 3. — Neformalni sistem informacij delimo v dve skupini:

a) Klikarske, zlonamerne informacije, ki so posledica disfunkcionalnega ravnanja določenih ljudi v podjetju, z določenimi nameni, ki se izražajo v naslednjih vprašanjih:

— v agresivnem vedenju in ravnanju, ki pomeni boj za status, sovražne parole, izjave, omalovaževanje drugih ljudi, poskusi dominacije itd.

— oviranje nadaljnega razvoja, vsiljevanje neustreznih osebnih izkušenj, vsiljevanje osebnih problemov, trdovratno vztrajanje pri enem stališču in zavračanje vseh drugih pozitivnih idej; izpovedovanje, to je izkoriščanje skupine ali posameznikov za razmišljanje o o-

sebnih in osebno orientiranih čustvih in problemih in vsiljevanje, hvalisanje, ustvarjanje »etik« po informiranju in komuniciranju.

— rivalizacija, ki pomeni: prepiranje z drugimi, stalno govorjenje, igranje najpomembnejših vlog, prevzemanje vodstva in doseganje nečesa s podcenjevanjem drugega.

— iskanje simpatij za določen smoter, naklonjenost s pomočjo demagogije in hinavščine, poskusi, da bi si pridobil simpatijo s svojimi problemi in nezgodami ali s svojim hvalisanjem, prikazovanjem lastnega položaja ali idej tako neobgledno, da vzbujajo sočutje, napačno prikazovanje položaja zaradi lastnega učinka itd.

Neformalne, klikarske informacije so izredno dinamične, nagle, hitre in skušajo vedno rušiti formalno organizacijo, tudi politično. Značilno za nje je tudi to, da so vedno »na tekočem« itd.

(Bo nadaljevano)



# Nekatere metode političnega dela

Uspeh pri političnem delu ni odvisno samo od tega, KAJ bomo posredovali, koliko snovi, nalog, problemov, ampak v enaki, če ne še v večji meri od tega, KAKO konkretno gradimo, snov ali nalogo posredujemo, uresničujemo v praksi.

Politično delovanje je zahtevno, odgovorno in naporno intelektualno delo, ki zahteva popolno angažiranje in osebno aktivnost človeka. Metoda političnega dela (pri političnem delu uporabljamo mnogotere različne metode) je torej metoda oziroma način izbire sredstev za nadaljnji razvoj samoupravne demokracije — ali ožje: izbira najbolj ustreznih in učinkovitih sredstev, načinov, tehnik in oblik za čimbolj uspešno reševanje in uresničevanje stališč iz programa (vpliva) politične organizacije v politični praksi.

Izbrati moramo take delovne metode (načine) s katerimi bomo najbolj uspešno zagotovili uresničevanje sprejetih stališč, kar pomeni, da bomo čimbolj uspešno vplivali na spreminjanje vedenja skupine in posameznikov.

Pri delu moramo izbirati in plemeniti tiste in take delovne metode, ki:

- uspešno razvijajo in krepijo družbeno zavest članov,
- usposabljaajo članstvo za samostojno in zavestno izpolnjevanje družbenopolitičnih nalog,
- so angažirane, aktivne, torej intenzivne in pravilno odražajo družbenopolitično vsebino v praksi,
- zagotavljajo dvosmernost političnih procesov, komuniciranje,
- zagotavljajo stalnost komuniciranja in obveščanja za cilje družbenopolitičnih aktivnosti.

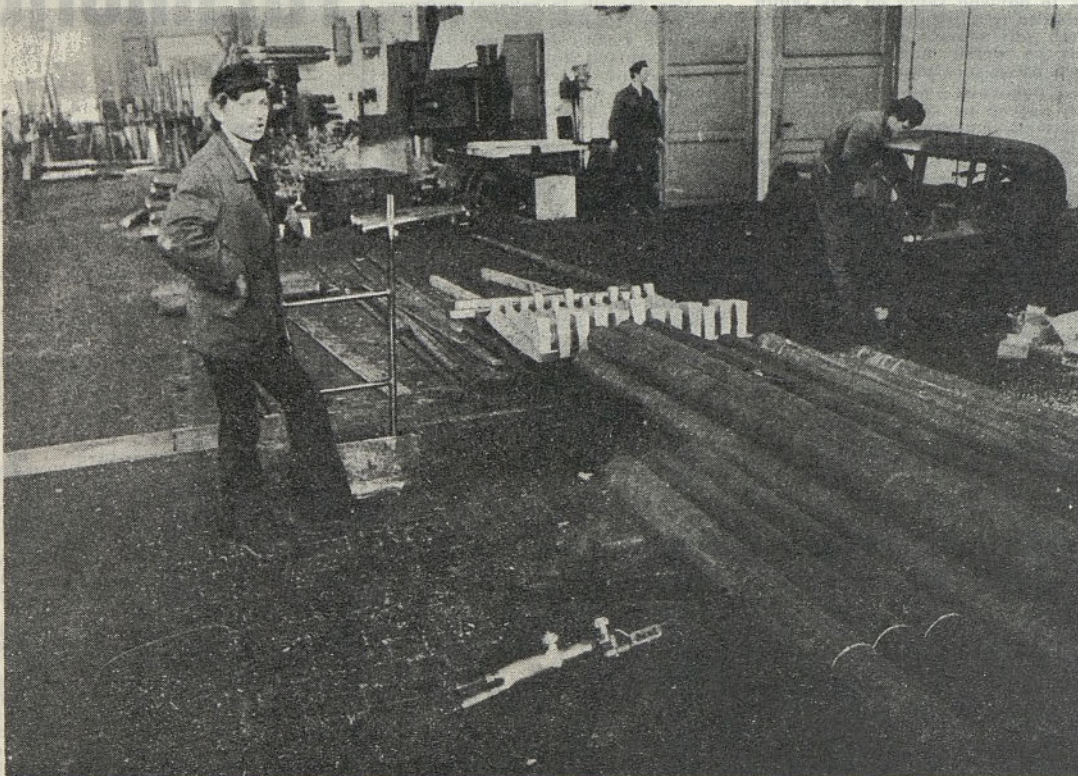
Najbolj splošni postopki in pravila logične politične metode bi bili naslednji:

- Preučevati politične naloge in procese — od prime-ra, pojava ali problema,
- Iskati logično zvezo in posploševati problem, primer, pojav ali nalogo in jo spraviti v medsebojno dialektično zvezo in odvisnost,
- Analiza: pojava, primera; problem analiziramo in uredimo po pomembnosti, ločimo temeljna vprašanja, ki so v tem določenem trenutku aktualna,
- Napravimo povzetek, ali usmeritev naše aktivnosti in pozornosti na bolj važna temeljna vprašanja, naloge in probleme,
- Našo nalogo vgradimo v živ družbeni in samoupravni sistem, iščemo in določimo medsebojne zveze...
- Konkretno zadolžitve,
- Praktično izpolnjevanje nalog oz. politične naloge, na osnovi tega izdelava »naslednjega« delovnega programa oziroma načrta.
- Ugotavljanje in preučevanje političnih potreb. To je stalna funkcija in naloga vodstva družbenopolitične organizacije.
- Odkrivanje potreb za politično delovanje.
- Spremljanje razvojnih zahtev, preučevanje konfliktov in drugih političnih problemov, ki se pojavljajo.
- Naslednja vloga in funkcija vsake družbenopolitične organizacije je programiranje in načrtovanje dela.
- Potrebne so konkretne zadolžitve, kjer moramo bolj točno določiti, kdo bo kaj napravil in opravil, kako bo delo opravljeno, do kdaj

ga bo opravil in kako bomo vrednotili njegovo delo.

(Izvlaček iz Knjižice sindikata 1 — Družbena vloga in naloge sindikatov danes)

— Med najbolj pomembne



Iz stroje delavnice

## Krvodajalci odlično — upokojeenci veselo

Najprej torej spregovorimo o prvih — o naših marljivih in številnih krvodajalcih, ljudeh, ki s svojo dragoceno življenjsko tekočino resnično rešujejo dragocena človeška življenja! Prepričan sem, da bo o tej humani akciji in o ljudeh, ki delajo v našem kolektivu, poročal kdo iz OO RK, ki je zato tudi najbolj poklican. Jaz pa v tem krajšem sestavku želim povedati nekaj besed in občutkov, katere sem dobil na njihovi letni konferenci, ki je bila številno obiskana in tudi odlično pripravljena. To pa si naši krvodajalci več kot zaslužijo.

Tako so se v soboto, 9. novembra zbrali v veliki dvorani TGA, v restavraciji, katero jim je DS TGA odobril brezplačno, na rednem običnem zboru in se pogovorili o minulih, dosedanjih uspehih, seveda pa predvsem še o bodočih nalogah.

V svojem poročilu o opravljenem delu in bližnjih nalogah je spregovoril STANKO ZUPANIČ, predsednik tovarniške osnovne organizacije Rdečega križa, ki je med kolektivom zelo priljubljen in znan kot izreden aktivist za krvodajalske akcije, zato tudi dosednji uspehi niso izostali. Upamo pa in v to smo prepričani, da ne bodo niti v bodoče.

Ko je poročal o minulih uspehih in raznih akcijah, je med drugim poudaril tudi to, da jim dajejo — tako vodstvo tovarne in samoupravni organi TGA, samoupravne in družbenopolitične organizacije — vso podporo pri opravljanju njihovega humanega poslanstva, kar je predvsem dokaz, da si vsi želimo, da bi naš delovni kolektiv v Kidričevem še bolj aktivno sodeloval v takih humanih akcijah. Omenil je, da jim dajejo enako podporo tudi občinski odbor Rdečega križa in transfuzijska postaja v Ptujju, ki ima resnično razumevanje do tega kolektiva. Pri vsem seveda velja omeniti, kljub temu, da odziv na njihove apele še ni tak, kot bi si ga vsi želeli, da se prav naši krvodajalci še bolj uvrstijo na vodilnem mestu v ptujski občini. Znano je, da se že lahko pohvalijo z največjim številom aktivnih krvodajalcev, saj je doslej okrog 360 delavcev vedno in ob vsakem času pripravljenih prisluhniti humanemu klicu: »DARUJMO KRI, KI

REŠUJE ŽIVLJENJA«. Omeniti pa velja, tudi to, da je bilo ob ustanovitvi osnovne organizacije RK v tovarni le okoli 300 odvzemov krvi, da pa bo že v tem letu to število naraslo na okoli 800 odvzemov.

Ob koncu teh nekaj vrstic le še to: kot vemo, v naši občini zelo vzpodbudno raste število krvodajalcev, ki bodo menda samo

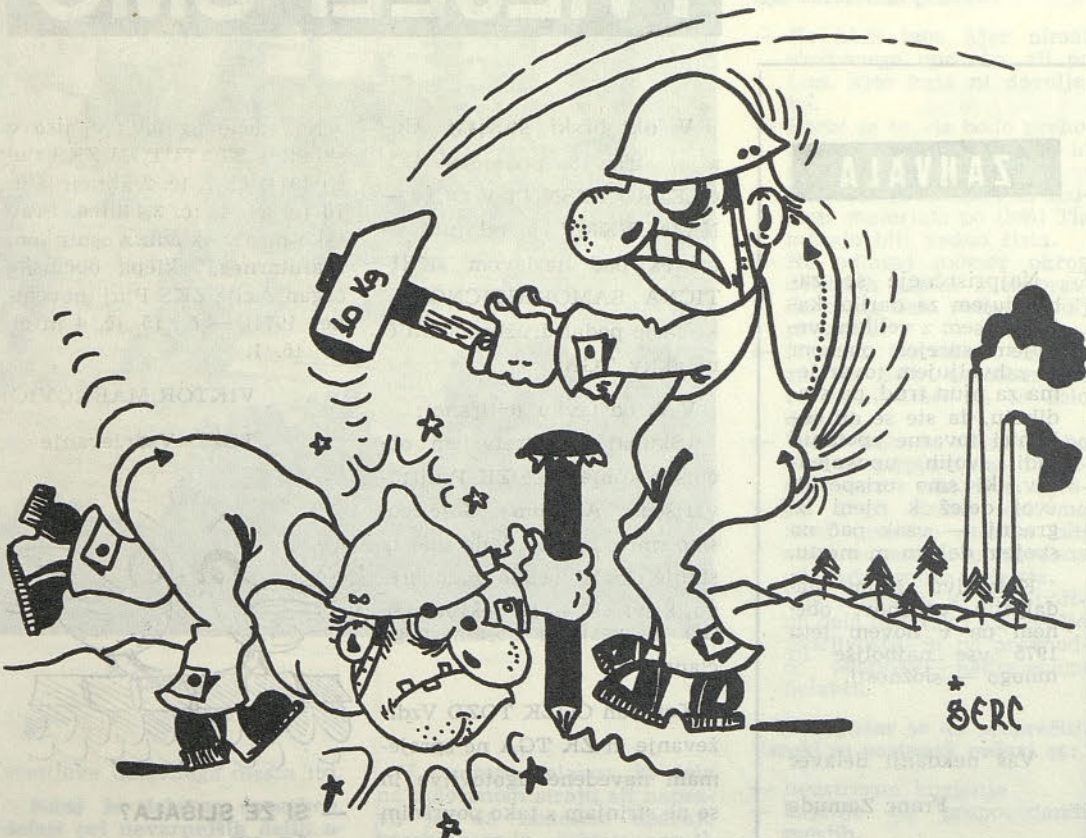
letos darovali kar 1000 litrov krvi, kar pa nikakor ni malo. Bolj žalostno pa je dejstvo, da se delavcem in kmetom ne pridružuje v tej humani akciji več naših inteligentov, ki bi tudi lahko prispevali svojo dragoceno življenjsko tekočino za tiste, kateri jo nujno potrebujejo, da ostanejo pri življenju.

Zato naj velja še enkrat apel

nam vsem, ki še nismo vključeni v to humano akcijo, da se pridružimo krvodajalcem ob prvi dani priložnosti!

V naslednjih nekaj vrsticah želim spregovoriti še par besed o bivših članih delovne skupnosti in sedanjih upokojencih. Ti so se namreč zbrali na svoji vsakoletni

(Nadaljevanje na 14. strani)



BREZ BESED



# Krvodajalci — odlično upokoјenci — veselo

(Nadaljevanje s 13. strani)

prirreditvi — srečanju upokoјencev — le teden dni pozneje v dvorani TGA, da bi v prijateljskem srečanju obudili nekaj spominov na minula leta, katera so preživeli v naši tovarni.

Ker sem se tega srečanja tudi sam udeležil, bom v kratkih vrsticah omenil le nekaj izvlečkov iz njihovega programa, katerega jim je tokrat, kot vsako leto doslej, priredila tovarniška organizacija sindikata TGA.

V nabit polni dvorani je najprej vse prisotne upokoјence pristočno pozdravil v imenu sindikata TGA, samoupravnih organov in vodstva podjetja ANTON KOSI, kot podpredsed. TZS v TGA in jim najprej zaželel prav prijetno počutje, sočasno pa jim čestital ob našem tovarniškem prazniku — 20-letnici obratovanja tovarne, v katero so tudi oni vložili mnogo truda in dela ter tako omogočili vsem nam, ki smo danes tukaj, da delamo v tej tovarni.

Ne bom povedal ničesar novega, ker smo to vsi že brali v zadnji slavnostni številki našega to-

varniškega glasila, kaj vse so dali skozi naši upokoјenci, kot tudi ne kateri, ki so se vedno med nami. To je potrebno spoštovati in še nadaljevati s tradicijami naših bivših sodelavcev in graditeljev tovarne, ki je takrat pomenila ogromno, saj je bila gigant aluminijске industrije v naši državi. Tudi danes, kljub temu, da so zrasle že mnoge nove tovarne, nismo in ne smemo biti zadnji. To pa je odvisno samo od nas samih in sicer le v primeru, če se bomo znali obvladovati in delati tako, kot so delali naši predhodniki, med njimi tudi mnogi upokoјenci.

V pogovoru z mnogimi med njimi, največ pa seveda s tistimi, s katerimi sem precej let delal skupaj v Glinici, se je bilo mogoče prepričati, da so zelo veseli, ker kolektiv ni pozabil na njih; predvsem pa so poudarjali, da so presenečeni nad takim sprejemom in pogostitvijo, kot so jo imeli ob 20-letnici obratovanja tovarne. Zato ni nobeno čudo, če so pri mnogih več povedale solze v obeh, kot pa njihova govornica. Zato jim vsekakor pripada vso spoštovanje in čast za vse tisto, kar so opravili pri izgradnji naše današnje

tovarne. Zares prijetno je bilo kramljati z njimi in kdor tega še ni doživel, si tega ne more niti predstavljati. Zelo so se razveselili, ker so videli med seboj mnogo starih sodelavcev in so preko nas tudi izrazili željo, da bi vsak v svoji delovni enoti oz. TOZD pozdravil vse njihove znance, sodelavce in prijatelje, katerim želijo še mnogo nadaljnjih uspehov pri njihovem vsakdanjem delu.

Ves čas jih je zabaval priznani orkester LAJOS, kateri jih je s svojimi vižami še vzbudil, da so se zavrteli kot nekoč v mladih letih. Vendar tokrat le nekoliko drugače — v prazničnem vzdušju! Ko smo se razstajali, smo si še enkrat krepko stisnili roke, pa spet ni manjkalo solza in prisrčnih zahval nam vsem. Seveda smo jim tudi mi zaželeli srečno in veselo novo leto 1975, pa to, da bi se prihodnje leto v enakem sestavu in številu ponovno srečali ter tako še bolj dokazali našo skupno željo do stalnih stikov in sodelovanja.

Zato ob koncu: vsem, tako krvodajalcem kot našim zvestim upokoјencem, srečno 1975. leto!

Franc MESKO

# Pred in ponovoletna razmišljanja

Leto se je zopet obrnilo in že razmišljamo o prihodnjem, kaj nam bo prineslo in kaj nas v njem sploh čaka. Prav zato se skušamo povsem na kratko ustavit pri nekaterih akcijah, doseženih v letošnjem letu, medtem ko bo o bližnjih nalogah moral spregovoriti kdo drug! Kot vsak dober gospodar, ki si ob koncu leta napravi analizo o opravljenem delu in program za prihodnje leto, skušamo tudi mi izpeljati krajši sprehod skozi dogajanja v tem letu in ugotoviti, kaj nas sploh čaka v prihodnjem 1975.

Leto 1974 je brez dvoma bilo za našo tovarno leto velikih preizkušanj naše zrelosti, pa tudi leto doseženih uspehov, čeprav nas je pri vsem tem krepko mikastila redukcija in še mnoge druge težave. O sami redukciji električne energije nimam kaj povedati, ker smo o tem vsi še kako dobro seznanjeni in smo to tudi občutili, čeprav na srečo še ne tako, kot smo pričakovali in česar smo se tudi vsi najbolj ball. Glede proizvodnje v letošnjem letu bodo podali rezultate odgovorni dejavniki, zato se skušamo nekoliko bolj ustavit na drugih področjih, ki so bila za nas — lahko rečemo — krepka prelomnica.

S sprejetjem nove ustave smo tudi v našem kolektivu pričeli izvajati razna določila ustave — od volitve v delegacije SO in ostalih skupščinskih organov, ustanavljanja TOZD, združevanje s sosednjo tovarno IMPOL pa do vrste drugih političnih akcij, katere smo dosedaj tudi uspešno izvedli. Same volitve in novi delegatski sistem sta nam dokazala, da smo v novi fazi ustvarjanja socialističnih družbenih odnosov, ki so uspeli prodreti tudi v našo sredino; to so nam najbolj dokazale same volitve v delegacije, nato ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela in kot največji uspeh doslej v naši zgodovini — združitev z našimi sosedi iz Slovenske Bistrice.

Ko sedaj skušamo analizirati kratko obdobje, katerega smo v tem času prehodili in v katerem smo izvedli vrsto političnih in drugih akcij, lahko kaj hitro ugotovimo, da so se naši proizvajalci kar dobro živeli v nov sistem in način dela; ta je sicer prinesel določen preobrat, katerega nismo dodobra spoznali, pa smo se vendarle znašli in vse uspešno izpeljali do konca. Če omenimo priprave in volitve v skupščinske organe, je jasno, da smo vso to delo opravili načrtno in uspešno, da pa so se določene slabosti pokazale pozneje, kar pa nikakor ne zmanjšuje doseženih priprav in uspehov. Predvsem je sedaj pomembno to, da se vsi izvoljeni delegati redno udeležujejo sej in sestankov (tudi v prostem času) in tako resnično prispevajo svoj delež pri izgradnji sistema, ki nam je zagotovljen z našo novo ustavo.

Ustanovitev TOZD pri nas je prav tako prinesla določene novosti in spremembe, katerih smo se kaj hitro navadili. TOZD sedaj dobro poslujejo in delujejo na vseh področjih, če seveda izključimo posameznike, katerim tak način ni mar in predvsem vidijo le lastne interese, ne pa interesov podjetja kot celote in celotne družbe. Vendar nam taki primeri, ki so tudi povsem razumljivi, ne pomenijo večjih težav. Pri akciji ob združitvi TGA z IMPOLOM je bilo mnogo priprav, sestankov in razprav, ki so se končno znašle v skupni odločitvi. Danes lahko z zadovoljstvom trdimo, da so naši odnosi vse boljši in vse bolj trdni, da so naša skupna stališča enaka in prizadevanjih za čimvečje uspehe in podobno. To našo sodelovanje pa moramo samo še izpopolnjevati na vseh področjih, v delovno-proizvodnem sistemu kot na družbenopolitičnem področju, kar pa že tudi vse bolj uveljavljamo.

Če se še enkrat povrnem k delu naših samoupravnih organov v TOZD, naj omenim še to, da ti v glavnem poslujejo v redu, da pa se še vedno mnogi člani ne zavedajo svoje odgovornosti in poslanstva, katerega so jim zaupali njihovi sodelavci — volilci. Te odnose bo treba spremeniti, predvsem že zato, ker nas v bodočem 1975. letu brez kakršnegakoli dvoma čakajo še hude in težke preizkušnje. Ne uspavajmo se nad vsem, kar smo že danes dosegli, kajti v prihodnjem letu bo potrebno v nove akcije z mnogo večjo odgovornostjo, kot je to bilo dosedaj, saj nas prav tem letu čakajo težke naloge (rekonstrukcija nekaterih naših proizvodnih obratov, brez katerih danes ni več mogoče v korak z ostalimi, s časom in razvojem tehnike).

Vendar pa, kot sem že poudaril, bodo o tem več poročali tisti, ki so odgovorni, da se bodo vsi člani kolektiva z vsem temeljito seznanili, saj bo potrebno razsodno odločiti in se tudi odločiti. Potrebno bo veliko razumevanja za našo prihodnost in našo perspektivo.

Ker se leto izteka in že trka na vrata novo 1975., je prav, če se kratko povrnemo k nekaterim akcijam, katere so izvedle družbenopolitične organizacije. V mnogih akcijah (pomoč za izgradnjo doma mladine in borcev NOB v Kumrovcu, razne pomoči ob elementarnih nesrečah, kot so poplave, potresi in podobno), so se naši delavci odzvali klicu po pomoči, vendar pa bo pri takih akcijah v bodoče morala bolj prevladovati lastna odločenost in presoja vsameznika, saj nam je nekaj minulih akcij pokazalo, da obstaja še vrsta nejasnosti, katere bo potrebno predhodno temeljito razčistiti in razjasniti, da bi se potem lažje odločali in sklepali.

Najbolj konkreten primer je bila akcija za Kozjansko, kateri je treba prigovarjati le toliko, da že v samem začetku ni bila dosledno pripravljena, kar nam je povzročilo nekaj težav in nam sočasno prispevalo vrsto koristnih napotkov, kako in kaj v bodoče pri podobnih primerih.

Vsekakor pa je treba odločno povedati to: »kdor ni bil udeležen v akciji solidarnosti za Kozjansko, ni solidaren s tistimi, ki so doživeli to naravno katastrofo; in tudi ne pozna ustave, ki govori tudi o tej solidarnosti!«

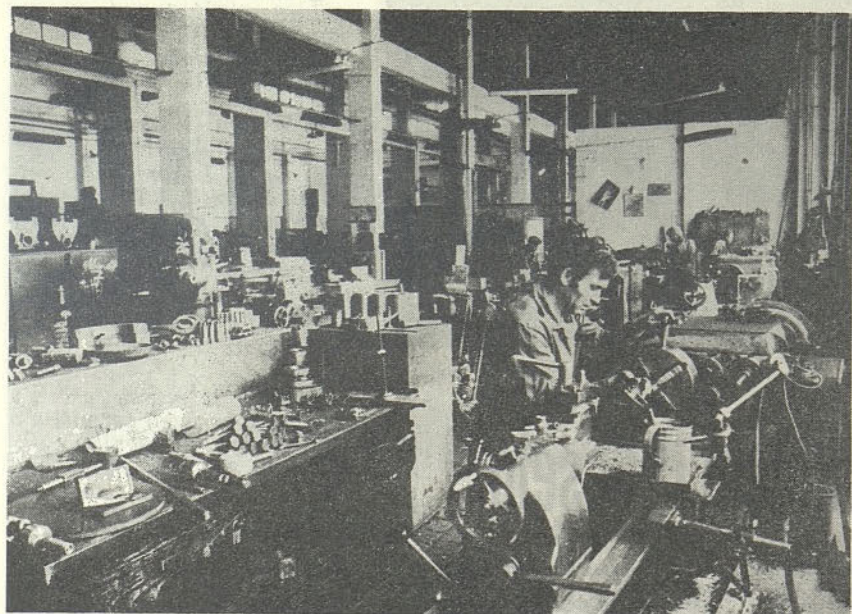
O takih akcijah in nadaljnjem delu v teh smereh bomo morali še spregovoriti na naših skupnih sestankih v sindikalnih grupah, kot tudi na zborih delavcev.

Kaj nam torej prinaša novo 1975. leto, je trenutno težko reči. Vsekakor pa lahko smelo trdimo, da nam vsem prinaša težavne in odgovorne naloge, katere bodo vključile v uresničevanje celotnega kolektiva; saj smo vsi dolžni, da si ustvarimo boljše jutrišnji dan za nas, kot za naše zanamce.

V imenu uredništva in dopisnikov vsem bralecem Aluminija res

»SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1975!«

France MESKO



Pri delu

## Nova rubrika:

# PREJELI SMO

## ZAHVALA

Najprisrčneje se zahvaljujem za darilo, katerega sem z velikim veseljem sprejel, obenem se zahvaljujem tovarišema za njihov trud, pa sindikatu, da ste se ob obletnici tovarne spomnili tudi svojih upokoјencev, ki smo prispevali svoj delež k njeni izgradnji — vsak pač na svojem delovnem mestu.

Kolektivu želim nadaljnjih uspehov, obenem pa v novem letu 1975 vse najboljše in mnogo — složnosti.

Vaš nekdanji delavec

Franc Zamuda

V oktobrski številki Aluminija, stran 8, področje »POGLEJMO RESNICI V OČI« — NAJNOVEJŠE, je bil tudi sestavek pod naslovom »KRITIČNA SAMOKRITIČNOST«, ki ga je podal družbenopolitični aktiv TGA.

V 3. odstavku (citirano):

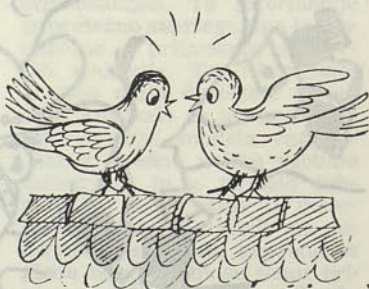
»Skupaj s sekretarjem občinske konference ZK Ptuj tovarišem Alojzom Gojčičem smo smelo ugotovili, da smo za stanje, ki ni vedno zadovoljivo, krivi vsi — od sekretarjev OO do vsakega posameznega člana.«

Kot član OOKZ TOZD Vzdrževanje in ZK TGA ne sprejemam navedene ugotovitve in se ne strinjam s tako površnim ocenjevanjem stanja v družbenopolitičnem aktivu TGA.

Navedene ugotovitve niso v skladu s STATUTOM ZKS (julij 1974) čl. 2, tč. 2 alineje 5 in 16 ter čl. 4, tč. 3, 4 in 6. Prav tako niso v skladu s osnutkom Statutarnege sklepa občinske organizacije ZKS Ptuj (november 1974) — čl. 15, tč. 4 in čl. 37, tč. 1.

VIKTOR MARKOVIČ

TOZD Vzdrževanje



— SI ŽE SLIŠALA?  
— ŠE NE...!  
— JAZ TUDI NE.



## Zaloge — naša odkrita rezerva

Že od nekdaj velja pravilo, da je dober gospodar tisti, ki ima kruha za eno leto vnaprej. Seveda je tak rek nekdaj veljal bolj za kmetijskega proizvajalca. Danes je pa tak rek veljaven tudi za nas — industrijalce, ker je pač nekdaj industrija bila slabo razvita. Je pa danes ustvarjanje nekaterih zalog v industriji včasih težko, ker je dobava velikokrat neredna, bodisi glede pomanjkanja blaga na svetovnem ali domačem tržišču ali zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev, tudi zaradi neupoštevanja pogodb in dobaviteljev ali pa današnjega verižnega navijanja cen in nenehnega padanja vrednosti našega dinarja.

Če je možnost in hočemo ustvarjati zaloge, je pa seveda pogoj, da morajo biti zato potrebna in pravilno urejena skladišča. Če tega ni, potem so velikokrat zaloge lahko manj vredne, kot če jih ne bi bilo, ker propadajo.

Kako pa so kaj urejena naša skladišča? Tu imamo v mislih naša odprta skladišča za kobaste surovine v razsutem stanju. Prava skladišča so še dokaj urejena. Ker pa so za večje zaloge premajhna, uporabljamo še takoimenovana prirodna skladišča. Ta pa so povečini bolj slabo urejena.

**Boksit:** to je surovina, ruda, katero se dá vskladiščiti v neomejeno višino. Za ta prirodna skladišča bi morala biti boljše urejena tla skladišč in tla na razkladalnih prostorih. Tla teh prirodnih skladišč sicer niso toliko problematična, čeravno boksit rijemo z buldožerji; torej se pač mora vedno tanek sloj boksita pustiti po tleh, da se ga ne rije vedno bolj globoko v zemljo. Kot vemo, na prirodna skladišča razkladamo boksit z bagerjem in tirnim dvigalom demag, največ takrat, kadar prihaja tudi avstralski boksit. Tako razkladani boksit pozneje zopet nakladamo z bagerjem in demagom v naše interne vagonne in dostavljamo v rudne mline za mletje. Tako ta boksit, preden pride do mletja, prekladamo dvakrat. Letos je šlo skozi tak postopek nad 20 tisoč ton boksita. Razkladalni prostori pa sploh niso urejeni. Na območju teh razkladalnih mest se z boksitom zasuje delno tudi proga, kar se seveda drugače ne dá. S tem se onemogoči dohod zraka k železniškim pragom in je njihova življenjska doba seveda več kot enkrat krajša. Mislim pa, da vse skupaj zaenkrat ne predstavlja večjih izgub, ker verjetno veliko več pridobimo na zalogah te surovine glede na vsekoletne podražitve boksita in prevoza.

**Premog:** skladišče premoga za kotlarstvo se je potem, ko je bila ukinjena plinarna, enkrat povečalo. Je dokaj dobro urejeno, za skladiščenje premoga določene višine. Nikakor pa ne za višino vskladiščenja, kot ga pri nas skladiščimo — 4 m in več visoko. Ker je pa premog v večini zdrob in grah, torej droben premog, in ker je tako na debelo vskladiščen, ne dobiva zraka in prihaja do samo-

vžiga. Če že premog skladiščimo tako na debelo, bi morale biti narejene cevi za dovod zraka.

Kljub temu, da je skladišče premoga precej veliko in prihaja do samovžiga premoga v samem skladišču, smo morali premog že večkrat razkladati na prirodno skladišče s tirnim dvigalom demag in je zaradi tesnosti prirodnega skladišča vskladiščen tudi tako na debelo. Se pravi: dobava premoga je veliko večja kot je potrošnja!

Na sploh pa je premog material, ki na odprtem skladi-

šču kaj hitro izgublja na svoji vrednosti, sploh, če je droben sortiment. Zato si verjetno dober gospodar ne bi delal prevelikih zalog, saj bi imel v tem primeru več izgube kot pa koristi. Na žalost izgleda, da je pri nas ravno obratno. Teren za prirodno skladišče se nenehno širi. Podlaga tega terena si pa za ta namen kaj slabo pripravimo. Zaradi tega se veliko premoga pomeša z zemljo in je taka masa potem neuporabna. Tako izgubljenega premoga, ki izgoreva ali izgublja svojo vrednost zaradi samovžiga na skladiščih, je letos

več 100 ton, kar predstavlja verjetno lepe denarce, saj danes 20-tonski vagon premoga stane okrog 1 milijon dinarjev (starih). Morali pa bi se zavedati, da s takim početjem ne škodujemo samo sebi, ampak tudi širši skupnosti, saj večkrat beremo v časopisu in slišimo v raznih informativnih oddajah o pomanjkanju premoga pri nas — kakor za industrijo tako za široko potrošnjo.

**Petrol koks:** obrat A mase ima za tako kapaciteto proizvodnje, kot proizvaja, seveda premajhna skladišča. Posebno še, ker mora v bunkerje, ki so bili prvotno namenjeni za skladiščenje koks, skladiščiti tudi maso. Prirodno skladišče za koks je bilo lani zgrajeno, pa temu namenu tudi ustreza. Ni pa urejen razkladalni prostor med tiri. Tam gre v izgu-

bo precej koksa, ki pa verjetno ni tako poceni. Zato bi se ureditev tega razkladalnega prostora s tercem ali asfaltom verjetno že nekaj izplačala, saj z demagom razkladamo tam koks že več let.

Tu sem nanizal slabosti našega gospodarjenja, katerim smo vsakodnevno priče. Nedvomno pa je takih in podobnih še več, kjer bi se dalo varčevati. Pred leti smo veliko govorili, da moramo odkrivati skrite rezerve. Tu imamo pa odkrite rezerve in jih ne znamo izkoristiti.

Mislim, da bi se dalo z malo več dobre volje, z več odgovornosti odgovornih in nas vseh, takim gospodarskim škodam delno izogniti, če že ne v celoti. Zavedati se namreč moramo, da smo za gospodarjenje odgovorni vsi, torej sleherni član kolektiva.

Anton Zadavec

## Da ne pozabimo:

# še nekaj o varstvu pri delu

Na vrednost dela vplivajo: strokovno znanje, zdravstveno stanje, delovni prostor in pogoji dela, delovne priprave in naprave.

**Zakaj se delavec pri delu poškoduje:**

1. Nepoznavanje ključnih točk varstva,
2. Nepoznavanje varnostnih predpisov in navodil,

Vzroki za poškodbe so lahko tudi napačni in neprimerni načini dela, slabo stanje delovnih priprav, neustreznega in pokvarjenega orodja, zatranosti prostora, neprimernega notranjega transporta in prevoznih sredstev, nereda na delovnem mestu — prostoru, slabega stanja električnih naprav in napeljav, prevelikega ropota, nepravilne ali nezadostne raz-

zaupano mu delo,

- umsko in telesno zmožen za določeno delo,
- ko je opravil preizkus znanja o varstvu pri delu in dokazal polno odgovornost do dela, to je, da se zna lotiti dela premišljeno, resno, zbrano in da se zna podrediti varnostnim in drugim navodilom odgovorne osebe.

stu odgovoren, če opušča in ne izvaja varnostnih ukrepov in se ne ravna po predpisih v zvezi z varstvom pri delu.

Delavec se mora nenehno izpopolnjevati in dopolnjevati svoje znanje s področja varstva pri delu in dokazati, da je sposoben za varno opravljanje dela.

**Delovni prostori morajo biti urejeni zaradi:**

- pravilnega poteka dela
- zdravstvenega varstva ljudi in da se izognemo nesrečam pri delu.

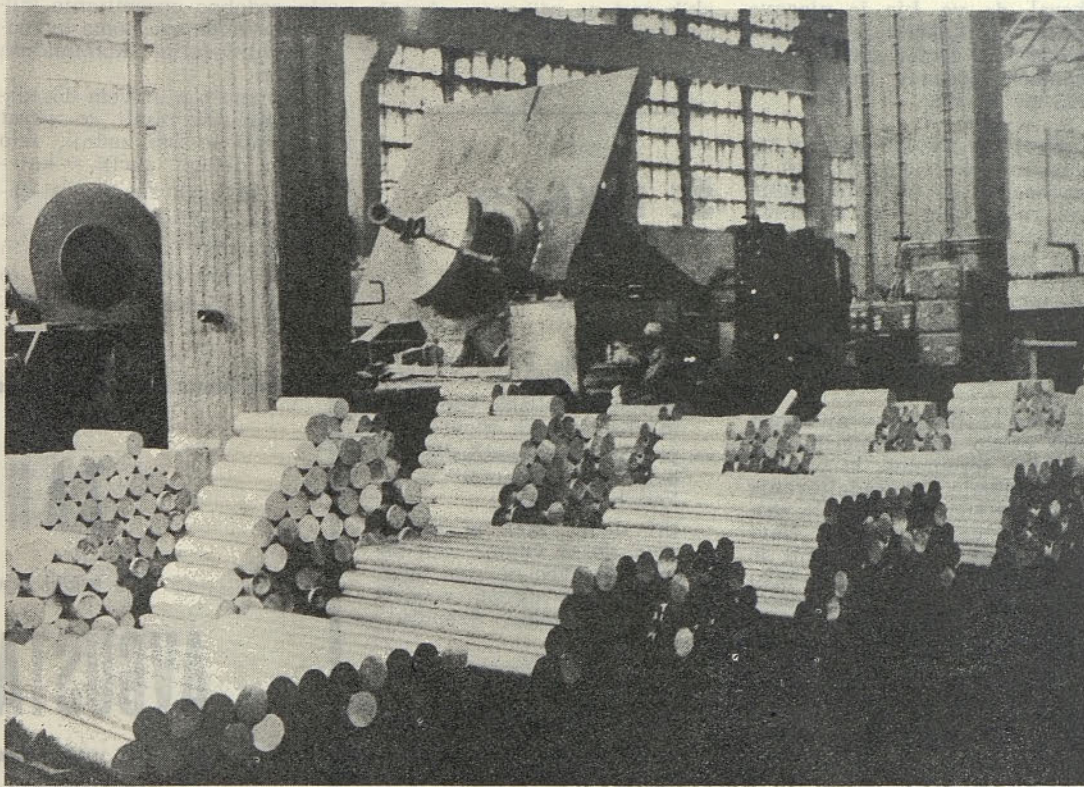
**Upoštevat je treba naslednja varstvena pravila:**

- Ne hodi tam, kjer nimaš službenega opravka, ali pa tam, kjer hoja ni dovoljena.
- Skrbi za to, da bodo prehodi in poti vedno proste in nezalozene.
- Ne metati odpadkov in drugega materiala po tleh! Tla morajo biti vedno čista.
- Ne odlagaj ničesar okrog delovnih naprav in priprav, da bo za delo vedno dovolj prostora.
- Ne hodi na višino, če nisi za to delo sposoben in če te ni nihče za to delo določil.
- Vsako delo na višini naj bo skrbno pripravljeno in zavarovano z odrom in ograjo. Pred delom oziroma pred uporabo morata biti oder in ograja pregledana od nadrejenega delavca.
- Vsa prenosna in transportna dela opravljaj z največjo pazljivostjo in po predhodni odobritvi nadrejenega delavca.

**Vsak požar se da preprečiti. Vzroki za nastanek požara so:**

- neustrezno kurjenje
- kajenje na prepovedanih mestih.
- varjenje
- spajkanje

(Nadaljevanje na zadnji strani)



Livarna

3. Nedisciplinarnost — neizvrševanje predpisov,
4. Lahkomiselnost in neprevidnost,
5. Raztresenost pri delu,
6. Preutrujenost,
7. Alkoholizem.

svetljave delovnega mesta itd.

**Kdaj je delavec sposoben delati pri nevarnejših delih oziroma na ogroženih delovnih mestih?**

- Samo takrat, ko je: — strokovno usposobljen za

V interesu delavca, ki dela na določenem stroju ali napravi, je, da nenehno opazuje brezhibnost in skrbi za pravilno vzdrževanje svojega stroja in naprav, pa ehnične varovalne naprave na njem.

Vsako delo na delovnem me-



## Kino SVOBODA Kidričevo

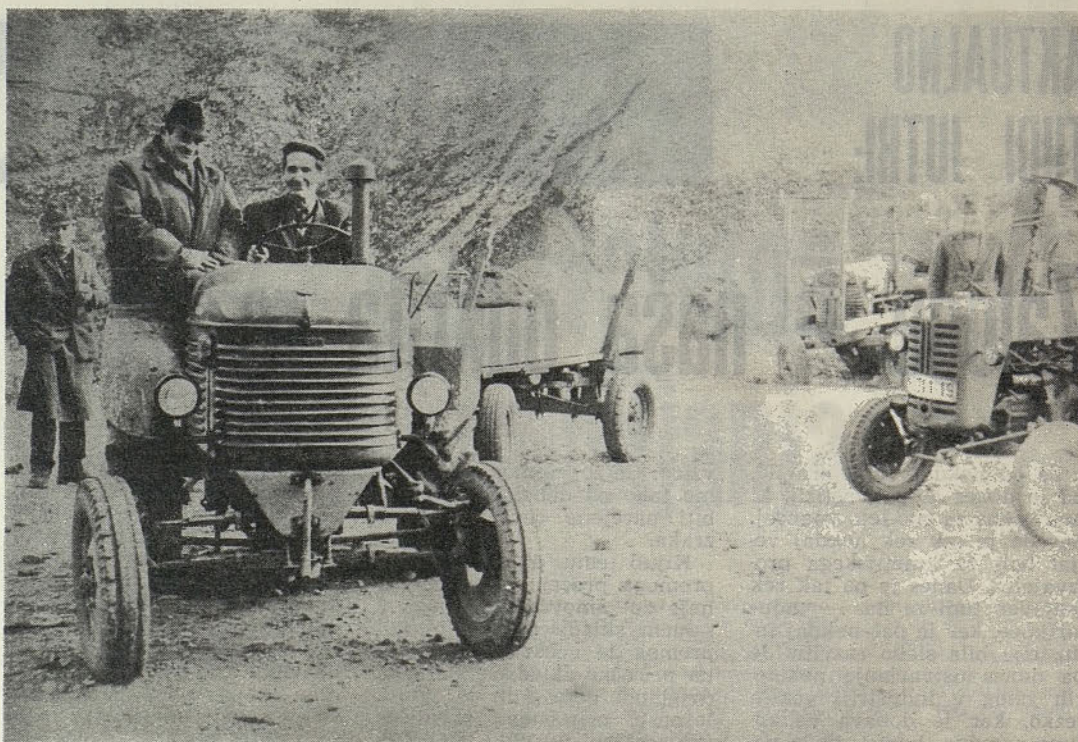
SPORED FILMOV ZA JANUAR 1975

3. — 4.	PLAVI VOJAK	vestern
7.	VPELJEVANJE V LJUBEZEN	ljubezenski
10. — 11.	KJE JE POT ZA FRONTO	voj. komedija
14.	DAMA S KAMELIJAMI	drama
17. — 18.	POSLEDNJA DOLINA	zgodovinski
21.	STRAH V NOČI	grozljivka
24. — 25.	ČLOVEK KATEREGA JE TEŽKO UBITI	vestern
28.	SIN	kriminalka
31. 1. — 1. 2.	VESELI REGRUTI	komedija

V krajevni skupnosti Kidričevo deluje kar šest krajevnih odborov, ki imajo svoja vodstva in tudi svoje delovne programe, po katerih skozi vse leto opravljajo svoje delo.

Odločili smo se, da se seznanimo z delom teh odborov in njihovih ljudi v raznih krajih naše krajevnosti, saj so to večinoma naši delavci, pa je zato prav, da se

delovnim programom in izhodišči srednjeročnega razvoja od 1976. do 1980. leta, da bi tako kar najlažje sledili delu in aktivnosti na vseh področjih, saj vemo, da sta danes



V prvi večji akciji: novi predsednik KO Kungota — Jakob Šprah

# Iz naše sosesčine

DOSEŽENI REZULTATI V KS KIDRIČEVO — DOKAZ AKTIVNOSTI

## Na makadamske ceste že navozili gramoz

natančneje seznanimo z njihovim delovanjem.

Tako bomo skušali, seveda če bomo v celoti uspeli in namerljivi povsod na razumevanje in pomoč pri občanah in odborih, prikazati delo vaščanov v svojih krajih in njihovo aktivnost.

O krajevni skupnosti Kidričevo smo se seznanili že večkrat (v bodoče se bomo še) z

krajevna skupnost in TOZD neločljivo povezani pri svoji aktivnosti in družbenopolitičnem delu.

Tokrat smo se odločili, da vam predstavimo krajevni odbor Kungota, ki je s svojim dosedanjim delom in družbenopolitično aktivnostjo že dokazal, da ve, kje je njegovo mesto in kakšna je njegova vloga, pri čemer seveda brez pomoči vaščanov Kungote in KS ne bi šlo.

Svoj čas smo že pisali o tej vasi in njenih občanah, saj je znano, da so do danes opravili veliko delo — od kulturno-prosvetne dvorane, asfaltiranih cest, otroških in športnih igrišč pa podobnega. Zaradi tega velja obdržati geslo, da so doseženi rezultati največji dokaz aktivnosti. To pa velja tudi za vaščane Kungote.

Pred kratkim je v njihovem KO prišlo do nekaterih kadrovskih sprememb, ki pa niso nič vplivale na nadaljevanje tiste aktivnosti, ki je bila znana v tej vasi že poprej. Novi predsednik KO v Kungoti je JAKOB ŠPRAH, ki je tako zamenjal dotedanjšega predsednika Jožeta Topolovca, ki je zaradi drugega dela zaprosil za razrešitev. Sedanji predsednik terenskega odbora SZDL

Franc Repec pa je sočasno namestnik predsednika KO.

Takoj po izvedenih spremembah so se sestali in pripravili delovni program za 1975. leto. Iz njega je razvidno, da so se na pravem koncu lotili raznih problemov. Tako imajo v programu zapisano naslednje: ureditev makadamskih cest na njihovem območju, ureditev lokacije za bodo-

čo trgovino, ureditev pogojev za gašenje morebitnega požara v vasi, ureditev lokacije za avtobusno postajo, ureditev rekonstrukcije električnega voda, da bi tako zagotovili kvalitetnejšo dobavo električne energije, vzdrževanje in dopolnitev otroških igrišč, pa pomoč pri kulturno-prosvetnem

nje leto, izvedli pa so jo že letos, kar je še dokaz več o njihovi volji in želji po ureditvi in napredku vasi v okviru KS Kidričevo. Ta jim je pri tem tudi krepko pomagala.

V soboto, 23. novembra je bilo v Kungoti živo kot že dolgo ne. Vsi, ki imajo traktorje in avtomobile, so sodelovali

društvu za njegovo redno in nemoteno delovanje. Sočasno so razpravljali tudi o srednjeročnem programu razvoja za obdobje 1976-1980 in že tudi konkretno obravnavali realizacijo izgradnje novih trgovinskih prostorov in avtobusne postaje, izgradnjo vodovodnega omrežja in odvodne kanalizacije, sodobno opremljanje kulturno-prosvetnega doma in redno vzdrževanje komunalnih naprav.

Ker smo o njihovem dosedanjem delu že pisali, se tokrat ustavimo le pri zadnji, zelo uspešni delovni akciji, v kateri so sodelovali domala vsi vaščani te vasi. Gre namreč za gramoziranje makadamskih cest na njihovem območju; to nalogo so si določili za prihod-

pri tej akciji. Navažali so gramoz na tisti del makadamskih cest, ki so nujno potrebne gramoziranja. Pri tem je zelo aktivno sodelovala tudi mladina.

Omeniti velja še to, da so pri tej akciji sodelovali celo nekateri vaščani iz sosednjih vasi in se tako vključili v veliko akcijo krajanov Kungote. Iz tega je mogoče sklepati, da je odbor pod novim vodstvom že začel z aktivnim delom in da bodo v bodoče z velikim razumevanjem in sodelovanjem vseh vaščanov dosegli še večje uspehe.

Prihodnjič pa bomo izčrpnje spoznali akterje in organizatorje vseh akcij, prav tako pa tudi delovanje KPD Kungota!

F. MEŠKO

## SLOVENCI, TO SMO MI!

Sosedje imajo nov avtomobil!

Mi tudi!

Sosedje so kupili barvni televizor.

Mi tudi!

Sosedje jedo le zelje in krompir!

Mi, mi, mi...

(Pavliha)

IZDAJA CENTRALNI DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ« KIDRIČEVO

Uredniški odbor:

Franc Vrlič — predsednik, člani: Konrad Rižner, Stojan Kerbler, dipl. ing., Doroteja Puž, dipl. jur., Janez Sukič in odgovorni urednik tovarniškega časopisa Stane Tonejc, dipl. ing.

Tisk: ZGP Pomurski tisk, TOZD Tiskarna, Murska Sobota  
Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno.  
Rokopisov in slik ne vračamo.

## ŠE NEKAJ O VARSTVU PRI DELU

(Nadaljevanje s 15. strani)

- iskrenje v bližini vnetljivih in eksplozivnih snovi
- prenašanje in puščanje razbeljenih predmetov v delovnih prostorih
- pri delih, kjer je nevarnost, da se vname tudi obleka, delavec ne sme imeti zamaščene oziroma z vnetljivimi snovmi prepojene obleke
- odlaganje zamaščenih krp na neustrezna mesta
- z oljem zamaščeni kabli

Po končanem delu, ko zapusti delavec delovno mesto, se mora prepričati, če je poskrbel za vse, da ne bi moglo priti do požara: izključitev električnega toka, pregled kurilnih in ogrevalnih naprav, kuhališkov, peči itd. Šele potem, ko je ugotovil, da je vse v redu, lahko zapusti svoje delovno mesto.

Za preprečitev požara je važno poznavanje vrste ročnih gasilskih aparatov, njih delovanje in rokovanje z njimi.

## ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega moža

## AVGUSTA LESJAKA

VRATARJA V POKOJU ZGORNJA HAJDINA 76,

ki je tragično preminul v prometni nesreči, se prav lepo zahvaljujem celotnemu kolektivu TGA in vsem, ki so kakorkoli sočustvovali z mano in ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji pot. Posebna zahvala velja sindikatu TGA za finančno pomoč.

Žena AMALIJA